

Первомайська філія
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова

Кафедра обліку і економічного аналізу

«Допущений до захисту»
Завідувач кафедри

«___» _____ 2021 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему: **Бухгалтерський облік і економічний аналіз
зобов'язань будівельного підприємства (на матеріалах ТОВ
«Рембудзв'язок»)**

Виконав: здобувач вищої освіти
_____ 46-00 групи
Шелестенко А. А.

_____ ПІБ
(підпис)
Керівник роботи
Гавриленко Н. В.
_____ ПІБ
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	7
1.1. Економічна сутність та генезис зобов'язань.....	7
1.2. Теоретичні аспекти бухгалтерського обліку і економічного аналізу зобов'язань.....	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «РЕМБУДЗВ'ЯЗОК»	28
2.1. Виробничо-економічна характеристика ТОВ «Рембудзв'язок»	28
2.2 Аналіз фінансового стану ТОВ «Рембудзв'язок»	32
РОЗДІЛ 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТОВ «РЕМБУДЗВ'ЯЗОК»	45
3.1. Бухгалтерський облік зобов'язань на ТОВ «Рембудзв'язок»	45
3.2 Аналіз зобов'язань ТОВ «Рембудзв'язок»	56
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ НА ТОВ «РЕМБУДЗВ'ЯЗОК».....	64
4.1. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів виробництва на підприємстві	64
4.2. Заходи з покращення умов праці, запобігання виробничого травматизму і профзахворюваності на підприємстві	67
ВИСНОВКИ	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ	

Анотація

В даній кваліфікаційній роботі висвітлено економічну сутність, класифікаційні ознаки, еволюцію поглядів відносно поняття зобов'язань. Виявлено важливість окремих економічних теорій для розвитку зобов'язань, як об'єкту бухгалтерського обліку і економічного аналізу. На основі логічного аналізу категорії «зобов'язання» визначено, які саме складові включає дане поняття.

Проведено аналіз господарської діяльності ТОВ «Рембудзв'язок», здійснено поглиблений фінансовий аналіз його показників. Проведено також аналіз зобов'язань, до складу яких входять короткострокові, довгострокові і поточні. Окрему увагу приділено організації бухгалтерського обліку і економічного аналізу зобов'язань, в зв'язку з чим було виявлено певні недоліки. З'ясовано, що на підприємстві охорона праці налагоджена на високому рівні.

Ключові слова: зобов'язання, бухгалтерський облік, економічний аналіз, кредиторська заборгованість, довгострокові зобов'язання, позики

Summary

This qualification work highlights the economic essence, classification features, the evolution of views on the concept of obligations. The importance of certain economic theories for the development of liabilities as an object of accounting and economic analysis is revealed. Based on the logical analysis of the category "obligations", it is determined which components include this concept. An analysis of the economic activity of LLC "Rembudvyaz", an in-depth financial analysis of its indicators. An analysis of liabilities, which includes short-term, long-term and current. Particular attention is paid to the organization of accounting and economic analysis of liabilities, in connection with which certain shortcomings were identified. It was found out that the labor protection at the enterprise is established at a high level.

Keywords: liabilities, accounting, economic analysis, accounts payable, long-term liabilities, loans

ВСТУП

Значущою складовою інформаційного забезпечення життєдіяльності будь-якого економічного суб'єкта є інформація відносно його зобов'язань, їх рух, динаміку, яка завжди є цінною при загальному аналізі фінансово-господарської діяльності. Так, при здійсненні аналізу платоспроможності, порівнюються активні і пасивні зобов'язання, а коли відбувається аналіз фінансової стійкості – порівнюються власні джерела ресурсів і пасивні зобов'язання. Фінансовий результат, який використовується при здійсненні аналізу рентабельності, завжди можна узагальнено сприймати, як отриману різницю між активними зобов'язаннями контрагентів-покупців і пасивними зобов'язаннями контрагентів-постачальників ресурсів.

Сьогодні існує значна кількість проблемних ситуацій, які виникають в бухгалтерському обліку зобов'язань, і аналогічна кількість пропозицій, спрямованих на відображення в бухгалтерському обліку тих фактів господарського життя, в яких формуються зобов'язання, які мають відношення до знижок, кредитних операцій, оренди, нарахування відсотків по боргах.

Отже, необхідність дослідження основних проблемних питань бухгалтерського обліку і економічного аналізу зобов'язань обумовили вибір теми кваліфікаційної роботи та її актуальність.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в дослідженні теоретичних і прикладних аспектів бухгалтерського обліку і економічного аналізу зобов'язань.

З метою досягнення проголошеної мети, були сформульовані наступні завдання:

- описати історичний аспект розвитку та дослідження економічної думки щодо сутності категорії «зобов'язання»;
- висвітлити теоретико-методологічні аспекти бухгалтерського обліку і економічного аналізу зобов'язань;

- дослідити і проаналізувати виробничо-економічні особливості та надати оцінку фінансовому стану ТОВ «Рембудзв'язок»;
- охарактеризувати організацію ведення бухгалтерського обліку і економічного аналізу зобов'язань на ТОВ «Рембудзв'язок», виявити основні проблемні моменти.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної випускної роботи є бухгалтерський облік і економічний аналіз зобов'язань господарюючого суб'єкта, а також господарська діяльність ТОВ «Рембудзв'язок».

Предметом дослідження кваліфікаційної випускної роботи виступають теоретичні, методологічні та практичні питання бухгалтерського обліку і економічного аналізу зобов'язань будівельного підприємства.

Багато вчених-економістів присвятили свої праці проблемам бухгалтерського обліку і економічного аналізу зобов'язань. Значний внесок у їхнє вирішення здійснили такі вчені, як: Х. Андерсон, Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, Н. В. Гавриленко, Л. М. Кіндрацька, М. В. Кужельний, І. Я. Омецінська, Я. Д. Крупка, І. Д. Лазаришина, Б. М. Литвин та інші науковці [41-50].

Практична база роботи охоплює Статут ТОВ «Рембудзв'язок», облікової політики, первинних документів з обліку зобов'язань, синтетичних реєстрів.

Дана кваліфікаційна випускна робота включає в себе 4 розділи.

В першому розділі висвітлюються теоретичні особливості бухгалтерського обліку і економічного аналізу зобов'язань, проаналізовано розвиток уявлень про предмет дослідження в ході розвитку світової економічної думки; зроблено узагальнення та оцінку підходів до трактування зобов'язань як об'єкта бухгалтерського обліку.

Другий розділ присвячений здійсненню аналізу фінансового стану ТОВ «Рембудзв'язок» та опису його виробничо-економічних особливостей.

Третій розділ кваліфікаційної роботи бакалавра розкриває особливості бухгалтерського обліку і економічного аналізу зобов'язань на

ТОВ «Рембудзв'язок». Також в цьому розділі описані виявлені проблемні моменти обліку і аналізу зобов'язань.

Четвертий розділ розкриває особливості охорони праці на ТОВ «Рембудзв'язок», надає характеристику шкідливим факторам, основні функції управління безпекою і охороною праці, фінансуванню заходів з охорони праці.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

1.1. Економічна сутність та генезис зобов'язань

Грошово-кредитні відносини поширилися на усі сфери життєдіяльності господарюючих суб'єктів. Рух грошей, придбання ТМЦ, продаж товарів так чи інакше опосередковані кредитними відносинами, які забезпечують адаптацію підприємства до змін в розвитку економіки.

Поступове зростання показника розміру запозиченого капіталу виявляється в зростанні ролі залучених засобів у пасивах господарюючого суб'єкта та ставить як принципове питання щодо структури власного і чужого капіталів. Проаналізуємо наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених для того, щоб дослідити суть та структуру залученого із зовнішніх джерел капіталів. На рисунку 1.1 відображено характеристику поглядів науковців на структуру капіталу. З наведеного рисунку видно, що поняття «залучені джерела утворення майна підприємства», синонімами якого є «запозичений капітал», «чужий щодо власників капітал», - це загальна назва джерел засобів, які були залучені лише на певний період, які в подальшому підлягають поверненню в тому або іншому вигляді. Це означає, що підприємство запозичує, у нього виникає борг або зобов'язання.

Таким чином, залучений підприємством із зовнішніх джерел капітал отримав назву «зобов'язання», отже останнє можна рахувати джерелом утворення господарських засобів. Брак, нехватка грошових ресурсів, неплатоспроможність значної кількості господарюючих суб'єктів в Україні, зумовлюють необхідність проведення контролю за станом і рухом зобов'язань. Для забезпечення цього необхідні детальні облікові дані за кожним їх видом в таких розрізах, як: терміни погашення і суми.

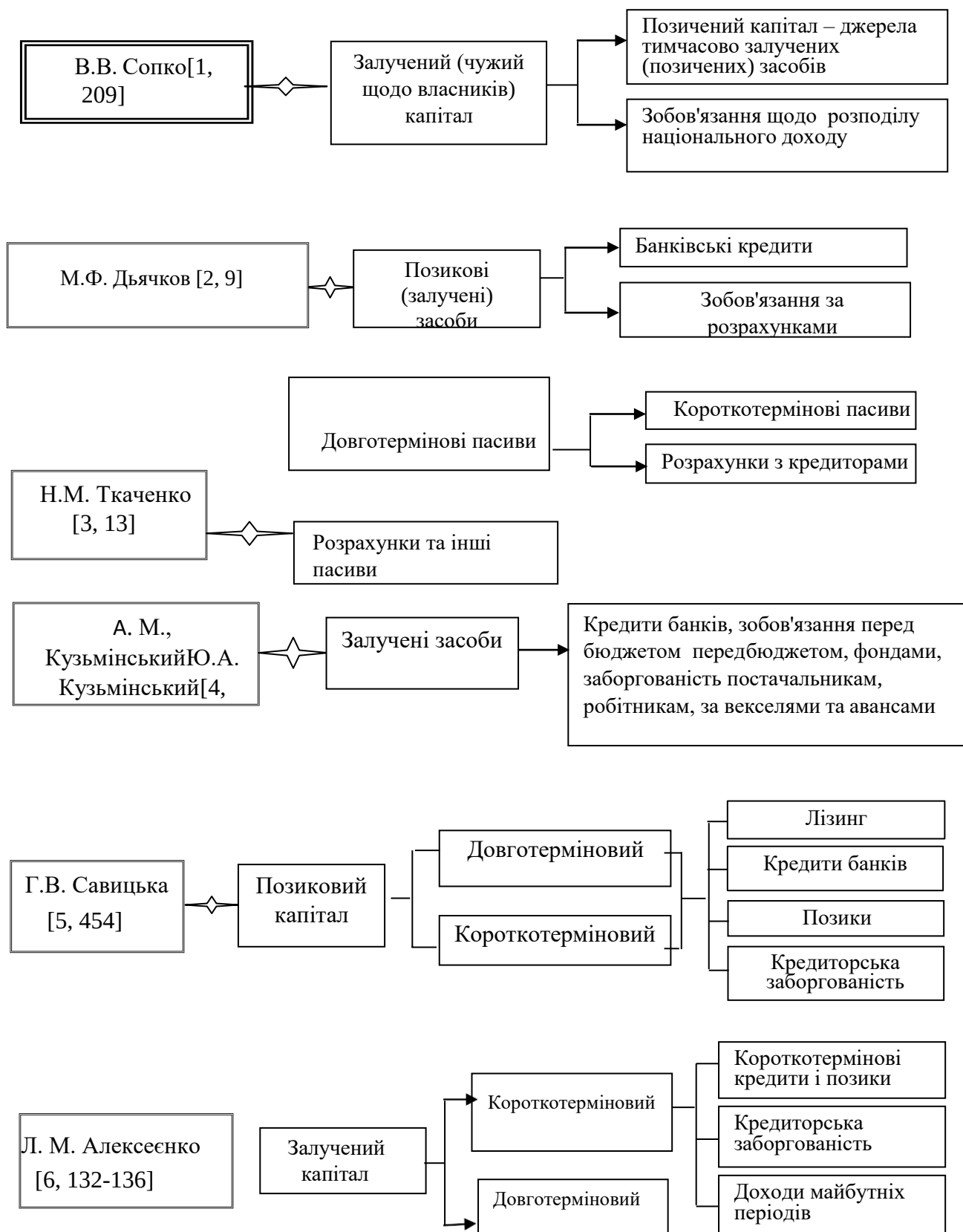

Рисунок 1.1 Характеристика складу залучених джерел утворення майна підприємства в науковій економічній літературі

Тому належна організація і побудова обліку і аналізу зобов'язань значно впливають на ефективність діяльності господарюючого суб'єкта.

Відповідно до ст. 509 Цивільного кодексу України, «зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона(боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку» [7].

У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку (далі Н(с)БО) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та 11 «Зобов'язання» наведене визначення зобов'язань, як бухгалтерської категорії. Зокрема, зобов'язання слід розуміти як «...заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди» [8; 9; 10].

Обумовлені визначення вказують на різне тлумачення терміну «зобов'язання» з юридичної та облікової точок зору. Якщо в цивільному праві при визначенні суті зобов'язання зосереджується увага на суб'єктах: «...одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію...», то в юридичних актах, які регламентують ведення бухгалтерського обліку, ця перевага зникає.

В економічній теорії визначення терміну «зобов'язання» має схожість за суттю з його трактуванням у юридичному сенсі. Так, науковці Р. С. Дяків, С. В. Мочерний до зобов'язань відносять «оформлені договором відносини, коли одна із договірних сторін зобов'язана здійснити певні дії на користь іншої або утриматись від небажаних для неї дій» [11, 12; 12, 14].

В свою чергу, Дж. Сломан зобов'язання трактує, як: «усі легальні платіжні претензії, які є в інших юридичних і фізичних осіб (аутсайдерів) до даної особи чи організації [13, 16].

Як зазначає О. М. Петрук, «...в бухгалтерському обліку відображаються зобов'язання, що за своєю природою є правовими, тобто в обліку і праві ці поняття тотожні» [14, 74].

Проте, ми вважаємо з цих двох позицій хоча зобов'язання і схожі, проте їх зміст дещо різний. Наочно цю різницю можна проілюструвати на рисунку 1.2.

Рисунок 1.2 Співвідношення між зобов'язаннями, визнаними у праві й бухгалтерському обліку

Як видно з рисунку 1.2, відрізок БВ відображує зобов'язання, визнані у цивільному праві, які знайшли своє відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Відрізок АВ ілюструє другу категорію, яку включають зобов'язання, визнані в праві, проте в обліку не відображені. Наприклад, у момент підписання договору на постачання ТМЦ, у підприємства виникає правове зобов'язання, через те, що згідно ст. 611 Цивільного кодексу України укладення договору є підставою для їх виникнення. Однак, таке зобов'язання не буде відображатися ні на рахунках бухгалтерського обліку, ні в балансі.

З передачею підприємству прав власності на такі матеріальні активи, це зобов'язання буде зареєстроване в обліку. На відрізку ВГ відображені зобов'язання, які підпадають під їх облік, проте не підпадають під вплив дії

норми цивільного права, оскільки відсутня ідентифікація суб'єктів, що їх здійснюють.

Таку неузгодженість облікових положень з цивільним правом визначає і Я. Д. Крупка і відносить їх до недоліку вітчизняних П(с)БО. Автор пише: «суб'єкти, до яких виникли боргові зобов'язання, повинні бути ідентифіковані в аналітичному обліку як окремі юридичні, фізичні особи, чи групи осіб»[15, 203].

В такому випадку ставиться під сумнів зарахування забезпечень наступних витрат і платежів та доходів майбутніх періодів, які, відповідно до П(с)БО 11 «Зобов'язання» є частиною зобов'язань, до складу останніх, а, відповідно, і до складу позикового капіталу.

Достовірне визначення поняття «зобов'язання» є надто важливим, оскільки через це залежить відображення заборгованості в бухгалтерському обліку і звітності. З цією метою слід простежити тлумачення цього поняття як в нормативно-правових актах, так і у науковій літературі і зарубіжній, і вітчизняній. В таблиці 1.1. наведемо наявні в науці тлумачення поняття «зобов'язання»

Таблиця 1.1

Визначення поняття “зобов’язання”

№ п/п	Джерело	Визначення
1	2	3
1	Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [8]	Зобов’язання – заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, приведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.
2	Н(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [9]	Зобов’язання – заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.
3	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 “Забезпечення, непередбачені зобов’язання та непередбачені активи” [16, 946]	Зобов’язання – це теперішня заборгованість підприємства, яка виникає внаслідок минулих подій і погашення якої, за очікуванням, спричинить вибуття з підприємства ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди.

Продовження таблиці 1.1

4	ЗПБО США [17, 379]	Зобов'язання (або пасиви) визначаються як можлива відмова від економічних вигід в майбутньому, зумовлена нині існуючими зобов'язаннями організації з передачі активів або надання послуг іншим організаціям в майбутньому в результаті операцій або подій, що мали місце в минулому.
5	Ф. Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова [18, 27]	Зобов'язання – це борги (заборгованість) підприємства, які виникають внаслідок придбання товарів і послуг у кредит, або кредити, які підприємство отримує для свого фінансування.
6	Т.А. Бутинець, Л.В. Чижевська, С.Л. Береза [19, 28]	Зобов'язання – це борги чи інші зобов'язання підприємства. Вони виникають, головним чином, через придбання товарів та послуг в кредит чи кредитів, які отримує підприємство для свого фінансування.
7	А. Велш Глен, Г. Шорт Даніел [20, 528]	Зобов'язання – це ймовірні майбутні економічні витрати, які виникають через минулі операції.
8	Б. Нідлз, Х. Андерсон, Д. Колдуелл [21, 178]	Зобов'язання виникають в результаті здійснення фірмою різних угод і є юридичною основою для подальших платежів за товари чи надані послуги.
9	Д. Стоун, К. Хітчинг [22, 295]	Зобов'язання – це дещо, що володіє вартістю і що взяла вборг людина або компанія.
10	В.Ф. Палій, В.В. Палій [23, 255]	Зобов'язання підприємства – позиковий капітал, який необхідно повернути кредиторам у встановлені терміни, як правило, з відсотками, які обумовлені договорами за його використання.

Як видно з даних таблиці 1.1, визначення поняття «зобов'язання» з облікової точки зору майже не відрізняються. Д. Стоун і К. Хітчинг при трактуванні зобов'язань наголошують на їхній обов'язковій вартісній оцінці. Натомість, В. Ф. Палій, Б. Нідлз і Х. Андерсон зазначають, що основою утворення зобов'язань називає делікт (завдання шкоди) [22; 21; 23].

Через те, що шляхи ліквідації завданої шкоди підприємству регулюються, як правило, або законодавством, або договором, то делікт краще буде не виокремлювати як окреме джерело виникнення зобов'язань. З іншого боку, укладення договору також регулюється на рівні законодавства.

Зважаючи на вищесказане, поняття «зобов'язання» як категорію обліку, доцільно сформулювати наступним чином: зобов'язання – це теперішня, визнана підприємством та визначена у вартісному вираженні заборгованість перед іншими фізичними та юридичними особами, яка є результатом минулих подій і погашення якої, як очікується, спричинить вибуття з підприємства ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди.

1.2. Теоретичні аспекти бухгалтерського обліку і економічного аналізу зобов'язань

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку й відображення у фінансовій звітності інформацію про зобов'язання підприємства визначено в П(с)БО 11 «Зобов'язання». Відповідно до даного стандарту зобов'язання визнається і відображується в обліку, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигід у подальшому, внаслідок його погашення [10].

Науковці С. Ф. Голов та М. С. Пушкар розширюють умови визнання зобов'язань, базуючись на вже існуючих попередньо. Зокрема, М. С. Пушкар в такі умови включає:

- «зобов'язання, відображені в теперішньому часі і вони є наслідком минулих фактів господарського життя (отримані запаси, послуги, завдана шкода, за яку підприємство несе відповідальність);
- підприємство визнає необхідність майбутніх платежів кредиторам з метою надалі підтримувати господарські зв'язки з ними відповідно до нормального ходу підприємницької діяльності;
- зобов'язання має бути виконано незаперечно, але майбутні платежі мають імовірний характер, оскільки підприємство може мати ускладнення з коштами;
- терміни виконання зобов'язань можуть бути визначені, але точна дата невідома;

- суб'єкт, стосовно якого виникли боргові зобов'язання, має бути ідентифікований як особа чи група осіб, хоча в момент реєстрації зобов'язання міг бути не ідентифікованим» [24, 482].

Підводячи підсумки щодо існуючих вимог по визнанню зобов'язань, можна побудувати схему, яка дозволить проаналізувати кожне окреме зобов'язання на можливість віднести його до певного виду. На рисунку 1.3 наведено відображення зобов'язань у балансі за видами оцінок.

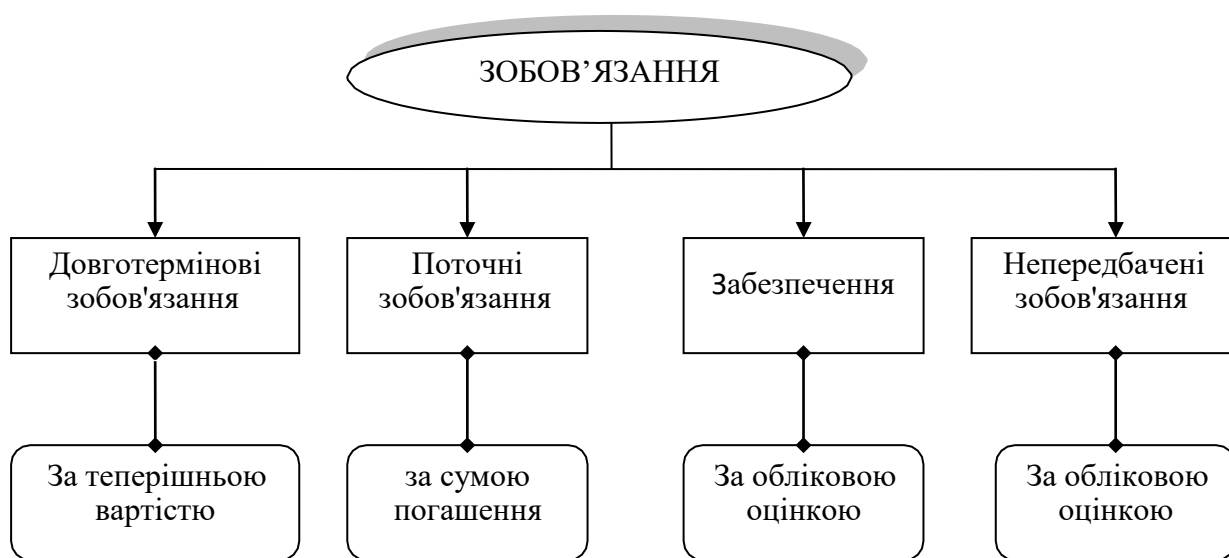

Рисунок 1.3 Відображення зобов'язань у балансі за видами оцінок

Правильна оцінка зобов'язання залежить від точності віднесення зобов'язання до певного виду. Оцінка значно впливає на весь обліковий процес, оскільки завдячуючи їй можна отримати достовірні дані про існуючі ресурси господарюючого суб'єкта, реальну звітність і, як наслідок, ефективно керувати господарською діяльністю.

Аналогічні критерії визнання зобов'язань висуває С. Ф. Голов. На його думку «обов'язки підприємства слід розглядати як його зобов'язання, якщо вони:

- існують на даний момент і є наслідком минулих господарських операцій або подій»;
- пов'язані з необхідністю майбутніх платежів з метою

збереження господарських зв'язків підприємства або зі здійсненням нормальної підприємницької діяльності;

- повинні бути неминуче виконані. Економічні наслідки невиконання зобов'язання, наприклад, через штрафні санкції, не дадуть господарюючому суб'єкту можливості уникнути вибуття ресурсів на користь іншої сторони;

- мають визначений термін виконання, проте точна дата може бути невідомою;

- мають визначений термін виконання, проте точна дата може бути невідомою;

- прийняті стосовно суб'єктів (юридичних чи фізичних осіб або їхньої групи), які можуть бути ідентифіковані, якщо не в момент прийняття зобов'язання, то в момент його виконання» [25, 319].

У П(с)БО 11 «Зобов'язання» можна знайти такі визначення цих термінів:

«Забезпечення - зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення на дату балансу» [10].

«Непередбачене зобов'язання – це:

- 1) зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю; або:

- 2) теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки малоймовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використовувати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити [10].

Зобов'язання зазвичай оцінюються сумою грошових коштів, яка необхідна для погашення заборгованості, або, в умовах ринкової

економіки, вартістю товарів і послуг, які слід надати, відвантажити або виконати.

Дотримуючись принципу «обачність» бухгалтерського обліку та фінансової звітності, в бухгалтерському обліку мають вживатися такі методи оцінки, які запобігатимуть завищенню оцінки активів і доходів та заниженню оцінки зобов'язань і витрат суб'єктів господарювання. Таким чином, зобов'язання доцільно оцінювати таким методом, який би не занижував їхню вартість.

Для того, щоб відобразити зобов'язання у балансі, використовують такі види оцінок: історична собівартість; теперішня вартість; поточна вартість і сума погашення.

«Історична собівартість зобов'язання – сума активів, що можуть бути передані в рахунок сплати зобов'язання, або сума грошових коштів чи їхніх еквівалентів, які будуть сплачені з метою погашення зобов'язання в русі звичайної господарської діяльності господарюючого суб'єкта.

Теперішня вартість зобов'язання – дисконтована сума майбутніх платежів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), яка, як очікується, буде необхідна для погашення зобов'язання у процесі звичайної діяльності підприємства» [10].

«Сума погашення – недисконтована сума грошових коштів або їхніх еквівалентів, яка, як очікується, буде сплачена для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства» [10].

«Поточна вартість зобов'язання – недисконтована сума грошових коштів чи їхніх еквівалентів, яку необхідно сплатити для того, щоб погасити зобов'язання на поточний момент» [10]. Слід звернути увагу на те, що на практиці з історичною собівартістю та поточною вартістю зобов'язань буде збігатися сума погашення.

Ще одну, окрім вищенаведених оцінок, виокремлює С. Ф. Голов. Мова йде про справедливу вартість зобов'язань, яку автор розуміє як

суму, «за якою може бути погашене зобов'язання в операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами» [25, 45].

Довготермінові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, якщо знову звернутися до П(с)БО 11, «відображаються у балансі за їхньою теперішньою вартістю» [10].

За допомогою дисконтування здійснюють розрахунки теперішньої вартості. Суми довготермінових позик, довготермінових зобов'язань за облігаціями, довготермінових зобов'язань з оренди, довготермінових векселів підлягають дисконтуванню.

Відносно забезпечень, то для визначення їх суми застосовується облікова оцінка ресурсів, які необхідні для погашення конкретного зобов'язання на дату балансу, за вирахуванням суми очікуваного відшкодування. «Облікова оцінка – попередня оцінка, яку використовує підприємство з метою розподілу витрат і доходів між відповідними звітними періодами[26].

Важливою складовою фінансової звітності є використання попередніх оцінок, яка лише поглиблює її достовірність. Це має відношення і до забезпечень, які за своєю економічною сутністю є найбільш абстрактними серед усіх статей балансу.

«Забезпечення довготермінових зобов'язань визнаються у сумі їхньої теперішньої вартості[10].

Існують ще непередбачені зобов'язання, які відображаються на позабалансових рахунках підприємства за обліковою оцінкою.

Незважаючи на всі труднощі, які виникають у зв'язку з розрахунком певних видів зобов'язань, та оцінка зобов'язань, яка наведена в П(с)БО 11, дає можливість точно відобразити вартість зобов'язання у фінансовій звітності.

Належну увагу вчені приділили дослідженням, пов'язаним із класифікацією зобов'язань. Слід згадати М. С. Пушкаря, який разом з М.

І. Должанською і А. М. Должанською поділяли зобов'язання на довготермінові та поточні [24; 44].

Такий самий поділ зобов'язань, слід зауважити, здійснили і А. Велш Глен, Г. Шорт Даніел, Б. Нідлз, Х. Андерсон і Д. Колдуелл [20, 484; 21, 178].

Класифікацію зобов'язань на довготермінові, поточні, забезпечення, непередбачені зробили Н. В. Чебанова і Ю. А. Василенко [28].

Слід знову згадати С. Ф. Голова, який здійснює поділ зобов'язань на реальні і потенційні, залежно від порядку визначення їхньої суми. Реальні зобов'язання виникають на основі одержаного до сплати рахунку, договору, контракту. Сума заборгованості за ними є зазвичай конкретною, вона заздалегідь відома і прямо зазначається у відповідних документах або обчислюється на підставі конкретних правил, існуючих методів, з врахуванням ставок, норм, тарифів [25, 320].

Розмір платежу за потенційними зобов'язаннями залежить від подальших дій і визнається за такої умови, що він може бути вимірний з конкретною достовірністю та існує вірогідність зменшення економічних вигід у майбутньому внаслідок їхнього погашення. Потенційні зобов'язання поділяються на забезпечення та непередбачені зобов'язання [25, 321].

Необхідність такого поділу важлива через те, що підприємство, враховуючи це, зможе розрахувати реальну суму своїх зобов'язань, виявити ті, які є лише потенційними, оцінити ймовірність перетворення потенційних зобов'язань на реальні.

З точки зору балансу, поділ зобов'язань слід розглянути на підставі формули 1.1

$$\text{Активи} = \text{Власний капітал} + \text{Зобов'язання} \quad (1.1)$$

Права сторона рівняння відповідає пасиву балансу, до якого згідно з П(с)БО 2 належать наступні розділи:

1. Власний капітал.
2. Забезпечення наступних витрат і платежів.
3. Довготермінові зобов'язання
4. Поточні зобов'язання
5. Доходи майбутніх періодів.

Отже, якщо дані про власний капітал наведені в першому розділі пасиву балансу, то витікає висновок, що інші чотири розділи включають інформацію про зобов'язання підприємства. Такий самий поділ зобов'язань можна побачити в П(с)БО 11, хоча при цьому не наведено єдиний критерій, за яким він здійснений. У цьому ж стандарті передбачені такі види зобов'язань: поточні, довготермінові, забезпечення, непередбачені зобов'язання, доходи майбутніх періодів [34].

Слід зауважити, що у вітчизняному законодавстві гарантійні зобов'язання та зобов'язання з оплати відпусток зараховують до складу забезпечень, при цьому умовні вважаються непередбаченими. Одночасно, у вітчизняній науковій літературі періодично зустрічаються і класифікації поточних зобов'язань, які наведені вище. У працях Ф. Ф. Бутинця, С. Ф. Голова, Р. Е. Грачової, Л. В. Чижевської, С. А. Берези ми можемо побачити точно такий поділ поточних зобов'язань, проте з наявною прив'язкою до національних Положень бухгалтерського обліку.

Так, Р. Е. Грачова у своїй праці зазначає, що: «за міжнародною обліковою традицією всі поточні зобов'язання умовно поділяються на дві групи: фактичні зобов'язання; оціночні зобов'язання». Фактичні зобов'язання випливають із контрактів, договорів тощо і вони є результатом першої події в угоді, яка відбулася на користь підприємства. Оціночні зобов'язання – це заборгованість, точна сума якої не може бути визначена до настання певних подій або дати» [29, 164].

Отже, ми виявили наявність певної облікової проблеми, суть якої полягає в певній неузгодженості думок науковців з приводу перенесення

окремих сальдо рахунків п'ятого класу у конкретний рядок пасиву балансу. Такі протиріччя, зокрема, мають місце при відображенні залишків за рахунками 51, 52, 53, 54. В таблиці 1.2. наведено порядок відображення у балансі сальдо цих рахунків з позицій різних наукових джерел.

Таблиця 1.2

Порядок відображення у балансі сальдо 51-55 рахунків у різних наукових джерелах

Науковці, наукове джерело	Коди рахунків, сальдо яких наводиться у складі інших довготермінових фінансових зобов'язань	Коди рахунків, сальдо яких відображається у складі інших довготермінових зобов'язань
С. Ф. Голов [25, 341; 25, 360]	51, 52	53, 55
Я. Д. Крупка[15, 207]	51, 52	53, 55
О. В. Кононенко [30,902]	51, 52	53, 55
І. І. Сахарцева [31, 432]	51, 52	53, 55
Ф. Ф. Бутинець [19, 94]	51, 52, 53	55
М. В. Кужельний [32, 71; 46, 73]	-	51, 52, 53, 55
Н. В. Чебанова, Ю. А. Василенко [28, 175-176]	51, 53	55
Є. В. Калюга [33, 20]	-	51, 52, 53, 55

Як видно з таблиці 1.2, такі науковці, як: С. Ф. Голов, Я. Д. Крупка, І. І. Сахарцева, О. Кононенко до складу інших довгострокових фінансових зобов'язань включають довготермінові зобов'язання за облігаціями та векселями. А до складу інших довготермінових зобов'язань науковці включили довготермінові зобов'язання з оренди.

В свою чергу, Ф. Ф. Бутинець, Ю. А. Василенко та Н. В. Чебанова орендні зобов'язання передбачають у складових інших довготермінових фінансових зобов'язань. При цьому, є. В. Калюга і М. В. Кужельний всі чотири обумовлених вище види довготермінових зобов'язань включили до складу інших довготермінових зобов'язань.

Звернемося до Плану рахунків, в якому зобов'язання відображаються

на рахунках трьох класів. Нині за таким критерієм, як передбачуваний термін виконання підприємством своїх зобов'язань, усі рахунки, що враховують зобов'язання в плані рахунків розділені на два класи «Довгострокові зобов'язання» - 5 клас рахунків і «Поточні зобов'язання» - 6 клас рахунків. До довгострокових відносяться такі, котрі господарюючий суб'єкт не планує виконати протягом 12 місяців з дати балансу чи протягом терміну, який дорівнює тривалості операційного циклу, якщо він є більшим за рік. Отже, всі інші зобов'язання, які підприємство планує виконати в надто короткий термін, включаються до поточних.

На даний час, у Плані рахунків інформація про зобов'язання включає весь 5 і 6 класи і тільки в 4 класі пересікається з рахунками власного капіталу. Одночасно, План рахунків не є довершеним. З одного боку, збільшення кількості рахунків в порівнянні з попереднім планом, збільшувала обсяг бухгалтерської роботи, а з іншого, - з нього не отримаєш більш деталізованої інформації. Наприклад, у чинному Плані відсутній окремий рахунок для обліку середньострокових банківських кредитів.

Методика аналізу зобов'язань включає в себе такі елементи, як:

- формулювання мети, з якою відбувається аналіз зобов'язань і завдань;
- вибірка системи показників, з допомогою яких такий аналіз буде проведений та визначення ступеню їх взаємозв'язку;
- встановлення кроків проведення аналізу зобов'язань та відбір методів, прийомів, способів, що будуть застосовуватись на кожному з них;
- відбір інформаційних джерел;
- вибір засобів, пристосованих для обробки інформації;
- з'ясування порядку, в якому будуть оформлятися результати аналізу;
- інтерпретація результатів, отриманих при проведенні аналізу та визначення ефекту від його проведення.

Перед тим як розпочати якісне проведення аналізу, слід зібрати

достовірну інформацію відносно зобов'язань. Основним її джерелом є звичайно фінансова звітність, проте, з неї неможливо отримати інформацію про фінансово-кредитні установи, які надають кредити на гарних умовах, про надійних постачальників, про фактичний строк погашення кожного з видів зобов'язань. Зважаючи на такі обмеження, при проведенні аналізу зобов'язань, доцільно використовувати разом із фінансовою звітністю й інші облікові дані, зокрема, облікові регістри, первинні документи.

Метою проведення аналізу зобов'язань є необхідність визначення оцінки запозиченого капіталу підприємства і напрямків його використання та одночасно - з'ясування впливу зобов'язань на фінансовий стан підприємства. Щоб досягти поставленої в процес аналізу зобов'язань мети, необхідно виконати такі завдання:

- встановлення місця і ролі зобов'язань у загальній системі діяльності господарюючого суб'єкта;
- з'ясування складу та структури зобов'язань;
- виявлення напрямків використання запозиченого капіталу та визначення ефективності його використання;
- оцінка впливу зобов'язань на фінансовий стан підприємства.

У науковій літературі не встановлено єдиного підходу до порядку дій при проведенні аналізу зобов'язань. Що характерно: з метою аналізу зобов'язання скоріше визначаються з точки зору однією зі складових капіталу, що виступає джерелом утворення активів і не розглядається як його заборгованість, яку слід оцінити з точки зору природи походження, строків і джерел погашення.

Якщо дотримуватись схеми проведення аналізу зобов'язань, він буде значно повнішим і результативнішим, а схема включає:

- аналіз структури та динамки зобов'язань;
- оцінка оборотності кредиторської заборгованості;
- з'ясування ролі, яку відіграють зобов'язання у формуванні капіталу;

- оцінка фінансової стійкості підприємства на підставі аналізу структури власного капіталу і зобов'язань;
- аналіз фінансової рівноваги між активами та джерелами їх утворення; визначення впливу поточних зобов'язань на величину показників ліквідності.

На рисунку 1.4 наведено структурно-логічну модель послідовності здійснення аналізу зобов'язань, яка включає завдання і етапи його проведення.

Рисунок 1.4 Послідовність аналізу зобов'язань

Оцінювання структури та динаміки зобов'язань проводять з допомогою такого методичного прийому, як порівняння. Вертикальний

аналіз допомагає простежити питому частку кожного виду зобов'язань у загальному підсумку. Цей самий вид аналізу дає змогу перевірити повноту і достовірність розрахунку впливу окремих факторів на зміну загальної суми зобов'язань. Слід зазначити, що в усіх розрахунках підсумок впливу факторів повинен дорівнювати розміру загального відхилення зобов'язання. Абсолютні та відносні відхилення по окремих видах зобов'язань в порівнюваних періодах і з'ясувати їх розмір на майбутнє, допоможе визначити горизонтальний аналіз

Важливо мати на увазі, що здійснення аналізу відносних показників та трактування балансу не є ідентичними поняттями. Як вважають М. А. Гольцберг і Л. М. Хасон-Бек «аналіз відносних показників – це лише засіб інтерпретації»[34, 192].

Проведення аналізу зобов'язань неможливо вважати повним, без здійснення оцінки оборотності кредиторської заборгованості. Тому в аналізі розраховується такий показник, як коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості ($K_{об.кр.заб.}$), який слід визначати за формулою 1.1 шляхом ділення суми закупок на суму середньої кредиторської заборгованості:

$$K_{об.кр.заб.} = \text{Сума закупок} / \text{кредиторська заборгованість} \quad (1.1)$$

Даний коефіцієнт вказує на те, скільки разів виникає і погашається поточна заборгованість у підприємства протягом періоду дослідження.

Цікавим є той факт, що у вітчизняних науковців відсутня однозначна думка щодо складових знаменника у формулі 1.1. Так, якщо А. М. Коваленко вважає необхідним враховувати лише суму кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, що відображаються у пасиві балансу[35, 228], то М. Д. Білик, Н. Ю. Невмежицька, О. В. Павловська і Н. М. Притуляк сюди додають всі поточні зобов'язання, які передбачені пасивом балансу[36, 164].

В свою чергу, В. І. Головка разом з А. В. Мінченко і В. М. Шарманською з метою розрахунку даного коефіцієнту застосовують не

лише виключно всі поточні зобов'язання, але і доходи майбутніх періодів. [37, 155]. На нашу думку, можна використовувати кожен з цих підходів щодо розрахунку коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості, враховуючи поставлену мету і завдання.

Також відсутня однозначність серед науковців стосовно складових чисельника формули 1.1. Переважна більшість вчених для обчислення обумовленого коефіцієнта використовують або дохід від реалізації, тобто виручку або собівартість реалізації. Поділяємо думку Б. М. Литвина [38, 118], який пропонує для розрахунку зазначеного коефіцієнта використовувати суму закупок, через те, що вважаємо застосування такої методики розрахунку дозволить виявити найбільш точне значення цього показника.

Тривалість обороту кредиторської заборгованості визначають за формулою 1.2 шляхом ділення середньої величини кредиторської заборгованості, помноженої на кількість днів в аналізованому періоді (зазвичай, 360), на суму закупок:

$$T_{об.кр.заб} = \text{Кредиторська заборгованість} \times 360 / \text{Сума закупок} \quad (1.2)$$

З допомогою цього коефіцієнту можна встановити середній термін сплати кредиторської заборгованості.

Аналіз даного показника у динаміці дає можливість зробити висновок щодо взаємовідносин даного підприємства з його контрагентами. Зменшення цього показника в періоді може означати, з одного боку, або про платоспроможність підприємства, або про отримання переваг за негайну оплату придбаних ресурсів (мається на увазі отримання бонусів, знижок), а з іншого боку, - про небажання кредиторів іти на поступки і відстрочувати платежі, а це можна пов'язати з можливістю ризику несплати. Збільшення даного показника у динаміці може свідчити, що у підприємства простежуються проблеми з платоспроможністю або якщо воно затримує оплату кредиторської заборгованості для того, щоб спрямувати її на використання як джерела фінансування.

Для більш ретельного визначення значення поточної заборгованості для підприємства слід тривалість кредиторської заборгованості зіставити і порівняти з тривалістю обороту дебіторської заборгованості ($T_{об.деб.заб.}$), яку розраховують за формулою 1.3 шляхом ділення середньої величини дебіторської заборгованості, помноженої на кількість днів в досліджуваному періоді (зазвичай, 360), на виручку від реалізації робіт і послуг:

$$T_{об.деб.заб.} = (Дебіторська\ заборгованість \times 360) / Виручка \quad (1.3)$$

Цей коефіцієнт вказує на те, скільки конкретно разів виникає і погашається протягом звітного періоду поточна заборгованість. Якщо при цьому $T_{об.кр.заб.} \geq T_{об.деб.заб.}$, це може свідчити про те, що підприємство погашає свої борги понад той термін, аніж дозволило таке робити своїм дебіторам. Така ситуація дає можливість спрямовувати кредиторську заборгованість на фінансування активів.

Аналогічний висновок впливає і в разі, якщо за даними балансу спостерігається перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською. Однак, в зворотній ситуації, при перевищенні дебіторської заборгованості над кредиторською, це слід трактувати швидше, як явище негативне, яке свідчить про застигання власного капіталу в дебіторській заборгованості, проте суттєве перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською, в свою чергу, несе свою загрозу платоспроможності підприємства. Про такі наслідки попереджують Б. Г. Жарилгасова та А. Є. Суглобов, «...якщо кредиторська заборгованість перевищує дебіторську в два рази, то фінансовий стан підприємства вважається нестабільним» [39, 178].

А, знову таки, В. І. Головка з А. В. Мінченко і В. М. Шарманською переконані в нормальності такої ситуації, за якої співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованостей дорівнює або є навіть меншим за 1 [37, 149].

Управління зобов'язаннями повинно бути спрямоване на зростання суми стійких пасивів, через те, що це надає підприємству перевагу в постійному користуванні ресурсами контрагентів. Однак, таке переконання може бути дієвим за умови дотримання принципу безперервності, а саме – слід базуватися на такому припущенні, що діяльність підприємства є постійною і триватиме надалі.

Суму стійких пасивів можна визначити за формулою 1.4, як мінімальну суму кредиторської заборгованості, вибрану за даними з бухгалтерського обліку за період обчислення:

$$K_{con} = \min(K_1, K_2, K_3 \dots K_n), \quad (1.4)$$

де K_{con} – сума стійких пасивів;

$K_1, K_2, K_3 \dots K_n$ – сума кредиторської заборгованості, визначена за даними бухгалтерського обліку господарюючого суб'єкта упродовж періоду, за яким відбувається розрахунок суми стійких пасивів[54, 50].

Отже, на підставі проведеного дослідження, однією із важливих особливостей господарської діяльності господарюючого суб'єкта є забезпечення його безперебійного функціонування на довготривалу перспективу, що суттєво залежить від зовнішніх кредиторів. Враховуючи це, аналіз зобов'язань СПД за їхніми видами та в динаміці завжди є важливим кроком в аналізі господарської діяльності в цілому, оскільки допомагає аналітику здійснити оцінку боргів і спроможність їх своєчасного погашення, з'ясувати доцільність збільшення чи зменшення рівня зобов'язань за всіма їх видами, виявляти перші натяки на втрату платоспроможності.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «РЕМБУДЗВ'ЯЗОК»

2.1. Виробничо-економічна характеристика ТОВ «Рембудзв'язок»

ТОВ «Рембудзв'язок» було зареєстроване 24 жовтня 2005 року, тобто функціонує на ринку вже 15 років і 6 місяців. Адреса, за якою дане підприємство зареєстроване наступна: Одеська область, Кодимський район, село Петрівка, вулиця 10-річчя Конституції, будинок 18.

ТОВ «Рембудзв'язок» здійснює господарську діяльність, метою якої є підприємницька діяльність і отримання прибутку.

Предметом основної господарської діяльності ТОВ «Рембудзв'язок» є:

- 42.21 Будівництво розподільчих інженерних об'єктів

До додаткових видів діяльності досліджуваного підприємства відносяться наступні:

- 08.12 Розробка гравійних і піщаних кар'єрів, видобуток глини та каоліну;
- 23.69 Виробництво інших виробів з бетону, будівельного гіпсу і цементу;
- 25.62 Основні технічні процеси машинобудування.

ТОВ «Рембудзв'язок» є юридичною особою з дня його державної реєстрації, з недержавною формою власності, яке здійснює свою господарську діяльність відповідно до законодавства України та Статуту.

Виконавчим органом ТОВ «Рембудзв'язок», який здійснює керівництво його господарською діяльністю є Директор, якого було обрано на зборах засновників Товариства. Директором ТОВ «Рембудзв'язок» є Коваль Наталія Іллівна.

Майно ТОВ «Рембудзв'язок» сформоване з основних і обігових коштів, вартість яких зазначена у балансі.

Відповідно до Статуту, ТОВ «Рембудзв'язок» має повне право безкоштовно передавати, продавати, обмінювати, передавати в оренду

юридичним і фізичним особам результати виробництва та інші ТМЦ, надавати товарні кредити та позики, фінансову допомогу на поворотній та безповоротній основі.

ТОВ «Рембудзв'язок» має право укладати господарські договори, контракти, зокрема: виконання будівельних робіт, купівлі-продажу, бартеру, перевезень, страхування, зберігання, комісії, брати участь в тендерах, набувати як майнові, так і особисті немайнові права, відповідати за зобов'язаннями, виступати позивачем і відповідачем у суді.

Підприємство має самостійний баланс, рахунки в банках, товарний знак, окремі види діяльності забезпечені ліцензіями. Так, у підприємства наявності 7 ліцензій.

Статутний фонд ТОВ «Рембудзв'язок» становить 11 094 400 грн.

Сформований статутний капітал за рахунок вкладів засновників товариства в наступних розмірах внесків:

- Коваль Олександр Олексійович - засновник - 3656634 грн, що становить частку 34,7%
- Коваль Валентина Пилипівна - засновник - 3656634 грн., що становить частку 32,96%;
- Коваль Сергій Олександрович - засновник - 3147000 грн., що становить 28,37%
- Коваль Наталія Іллівна - засновник – 467000 грн, що становить 4,21% від загальних внесків учасників.

Щодо типу бенефіціарного володіння, всі засновники мають прямий вирішальний вплив.

Основним ринком збуту робіт та послуг ТОВ «Рембудзв'язок» є Україна. Головними споживачами і замовниками робіт та послуг є юридичні та фізичні особи Одеської області.

Дохід ТОВ «Рембудзв'язок» від реалізації робіт та послуг за період з 2017 р. по 2020 р. збільшився на 162,0 %.

Завжди роботи та послуги реалізуються на договірних засадах. Якщо простежити за вартістю виконаних робіт та послуг, то з року в рік ця вартість прогресувала, а саме: в 2018 році вона становила 772,4 тис. грн.; у 2019 р – на 57,6 тис. грн більше, тобто 830,0 тис. грн і в 2020 ще зросла на 138 тис. грн і досягла 968 тис. грн. Як висновок – за три роки реалізація робіт і послуг ТОВ «Рембудзв'язок» зросла на 125,3%.

ТОВ «Рембудзв'язок» є активним учасником тендерів. За останній період воно виграло 5 тендерів на загальну суму 266649,92 грн. Основні відомості про участь досліджуваного підприємства в держаних закупках в 2021 році наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Основні показники участі ТОВ «Рембудзв'язок» в тендерах в 2021 році

Представник	Коваль Наталія Іллівна
Кількість лотів	5
Очікувана вартість лотів	266649,92
Кількість виграних пропозицій	5
Сума виграних пропозицій	266649,92
Кількість організаторів	5
Кількість тендерів	5
Поточна вартість договорів	266649,92

Слід зазначити, що значна питома вага виручки ТОВ «Рембудзв'язок» від участі в тендерах, може свідчити про те, що підприємство є залежним і бути негативною ознакою.

Більш детально охарактеризує участь ТОВ «Рембудзв'язок» в тендерах таблиця 2.2. В ній наведено опис лоту, назву замовників, вартість контрактів та інше.

Таблиця 2.2

Тендери ТОВ «Рембудзв'язок» в квітні-травні 2021 року

Опис лоту	Замовник	Дата контракту	Сума контракту, грн
Пісок; пісок 166 т	ПСКП «Меморіал-Сервіс»	06.05.2021	49800
Конструкційні матеріали; конструкційні матеріали 4 м. куб	КНП «ЦРЛ Подільського району»	08.04.2021	7400
Гравій, пісок, щебінь і наповнювачі - 14210000-6 за дк 021:2015 єдиного закупівельного словника: відсів фракція 0х104 тони	Комунальна організація Компанія «Держсвітло»	08.04.2021	1450

Як видно з таблиці 2.2, замовниками продукції ТОВ «Рембудзв'язок» є державні та комунальні підприємства.

Щодо графіку роботи, то працює підприємство по шестиденному робочому тижню з 9 до 18 годин з годинною перервою на обід. Середньооблікова чисельність найманих працівників постійно зростала, так, у 2017 році підприємство налічувало 14 працівників, проте в 2020 році чисельність зросла на 7 працівників і становила 21 працівник.

Також поступово зростала і середньомісячна заробітна плата, в підсумку за 3 роки вона зросла на 144,5%. Таку тенденцію можна пов'язати із зростанням мінімальної заробітної плати, що відбувається щорічно із прийняттям бюджету. Більш детальну характеристику ТОВ «Рембудзв'язок» отримаємо шляхом дослідження його фінансового стану.

2.2 Аналіз фінансового стану ТОВ «Рембудзв'язок»

За результатами аналізу структури джерел капіталу ми можемо з'ясувати, на якому переважно капіталі працює ТОВ «Рембудзв'язок» - на власному чи позичковому, чи не прихований у цій структурі, яка фактично склалася, ризик для підприємства і його засновників, чи ця структура є сприятливою для ефективного використання капіталу. В таблиці 2.1 наведено результати аналізу структури капіталу ТОВ «Рембудзв'язок» за джерелами його формування за 2019-2020 рр.

Таблиця 2.1

Аналіз структури капіталу ТОВ «Рембудзв'язок» за джерелами формування за 2019-2020 рр.

Джерела формування капіталу	2019 рік		2020 рік		Відхилення (+/-)
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Власний капітал	11011	82	13747	81,5	+2736
Позичковий капітал	2402	18	3123	18,5	+721
Загальний капітал підприємства	13413	100	16870	100	+3457

З даних, наведених в таблиці 2.1 можна побачити, що за звітний період 2020 року загальний капітал підприємства збільшився на 3457 тис. грн. Це відбулося на 79% за рахунок власного капіталу і на 21% - за рахунок позичкового капіталу. При цьому, у 2019 році власний капітал ТОВ «Рембудзв'язок» зменшився на 0,5%, на стільки ж, тобто на 0,5% збільшився позичковий капітал. На 2020 рік частка власного капіталу становила 81,5% по відношенню до загального капіталу підприємства, відповідно й позичковий капітал складає 18,5%, а це свідчить про те, що ТОВ

«Рембудзв'язок» працює стабільно і за рахунок власного капіталу, що є доволі позитивною тенденцією для його розвитку. В таблиці 2.2. узагальнено інформацію щодо основних показників майнового стану ТОВ «Рембудзв'язок»

Таблиця 2.2

Основні показники майнового стану ТОВ «Рембудзв'язок» за 2019-2020 роки

Показник	Методика визначення показника	2019 рік	2020 рік	Відхилення (+/-)
1 Частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах, у %	<u>Ф№ 1, р. 1101+ р.1102</u> Ф№1, р.1195	0,24	0,35	+0,11
2 Частка основних засобів у активах, у %	<u>Ф№ 1, р. 1011</u> Ф№1, р.1300	0,55	0,46	-0,9
3 Коефіцієнт зносу основних засобів, у %	<u>Ф.№1 ряд.1012</u> Ф№1 ряд.1011	0,23	0,28	+0,05
4. Коефіцієнт оновлення основних засобів, у %	Ф№1(рядок 1011п.р-ряд1011поп.рік)/ряд 1011 за поточний рік	0,10	0,14	+0,04
6. Коефіцієнт мобільності активів, у %	<u>Ф№1, р. 1195+р.1200/ф.№1,р.1095</u>	0,73	1,26	+0,53

З даних таблиці 2.2 можна констатувати той факт, що частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах дає характеристику частці обігових коштів у виробничій сфері. Як бачимо, у 2020 році обумовлений показник зростає у 2020 році на 0,11 % пунктів, що можна трактувати, як позитивну тенденцію.

Також, заслуговує позитивної відмітки тенденція зменшення частки ОЗ в активах. Цей показник відображає ту частку коштів, яка була інвестована в основні засоби у валюті балансу. І, як видно, зниження цього показника з 0,55 і до 0,46 пунктів за паралельним зростанням обсягів доходів підприємства, є для ТОВ «Рембудзв'язок» доброю ознакою, що не скажеш про коефіцієнт зносу основних засобів, з яким спостерігається

зворотна тенденція і його кращим буде зменшити. Про застарілість виробничого обладнання свідчить зростання коефіцієнту на 0,05 пунктів.

На протязі двох років повільно зростає коефіцієнт оновлення основних засобів, що також є позитивним моментом для виробничої діяльності ТОВ «Рембудзв'язок».

Показник частки оборотних виробничих активів ТОВ «Рембудзв'язок» у 2020 році має певне збільшення, а саме: на 0,11 відсоткових пунктів і це є добре. Аналогічна ситуація спостерігається і з часткою оборотних виробничих фондів в обігових коштах. Значення коефіцієнта мобільності дає підстави вважати, що у 2019 році поточні активи були сформовані на 73% за рахунок власних оборотних коштів, проте і у 2020 році ситуація ще покращилася, оскільки значення цього показника зросло до 53%. В таблиці 2.3. систематизовано показники ділової активності ТОВ «Рембудзв'язок»

Таблиця 2.3

Показники ділової активності (оборотності капіталу, активів)
ТОВ «Рембудзв'язок» за 2019-2020 роки

Показник	Методика визначення показника	2019 рік	2020 рік	Відхилення (+/-)
1 Оборотність активів, обороти	$\frac{\text{Ряд. 2000 ф\№2}}{(\text{Ряд.1300(гр3 ф\№1)} + \text{ряд.1300(гр.4ф\№1)})/2}$	0,73	1,08	+0,35
2 Фондовіддача, грн.	$\frac{\text{Ф.№2 р. 2000}}{\text{Ф.№1 р.1010}}$	1,33	2,34	+1,01
3 Коефіцієнт оборотності обігових коштів, обороти	$\frac{\text{Ф\№2 ряд. 2000}}{\text{Ф\№1 ряд.1300}}$	1,61	2,03	+0,42
4 Період одного обороту обігових коштів, днів	$\frac{360}{\text{Ко}}$	223	177	-46
5 Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	$\frac{\text{Ф\№2 ряд.2050} + \text{ряд.2130} + \text{р.2150}}{\text{Ф \№1 ряд.1100}}$	2,5	2,25	-0,25

6 Період одного обороту запасів, днів	$\frac{360}{\text{Ко.з.}}$	144	160	+16
7 Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти	$\frac{\text{Ряд.2000 ф№2}}{(\text{Ряд.1300 гр3 ф№1} + \text{ряд.1300 гр4 ф№1})/2}$	70	75	+5
8 Період погашення дебіторської заборгованості, днів	$\frac{360}{\text{Кд.з.}}$	5	4,8	-0,2
9 Період погашення кредиторської заборгованості, днів	$\frac{360}{\text{Ккз}}$	59	47	-12
10 Коефіцієнт оборотності власного капіталу, обороти	$\frac{\text{Ряд.2000 Ф№2}}{(\text{Ряд.1495 гр3 ф№1} + \text{ряд.1495 гр4 ф№1})/2}$	0,89	1,32	+0,43

Відповідно до таблиці 2.3, наведені дані вказують на те, що базовим для характеристики ефективного використання активів на ТОВ «Рембудзв'язок» є коефіцієнт оборотності активів, в зв'язку з тим, що він дає уявлення про те, скільки продукції реалізує ТОВ «Рембудзв'язок», виходячи із наявного у нього певної кількості активів. За 2020 рік в порівнянні з 2019 роком зросла на 54% величина показника чистого обсягу продажу. За той самий період зросла також на 79% величина активів. Що ми бачимо? Чистий обсяг продажу ТОВ «Рембудзв'язок» збільшується швидкими темпами, проте й не відстає величина активів, яка також збільшується. І, порівнюючи оборотність активів, ми можемо констатувати, що у 2020 році обороти збільшилися на 0,35%, а це вказує на підвищене використання останніх і, в результаті маємо підвищення можливостей нашого підприємства до оновлення та модернізації виробничих потужностей.

З показником фондівдачі спостерігаємо таку ситуацію: згідно проведених розрахунків він збільшився з 1,33 за 2019 рік до 2,34 за 2020 рік, а це явно свідчить про відносне зниження частки зношення основних засобів

у собівартості продукції. Одночасно, причиною такої ситуації може бути й таке, що ТОВ «Рембудзв'язок» використовує застаріле обладнання.

Якщо звернутися до показника фондівддачі, то за нашими розрахунками він трошки збільшився, а саме: з 1,33 за 2019 рік до 2,34 за 2020 рік, це може вказувати на відносне зменшення частки зношення основних засобів у собівартості продукції. Хоча, причиною такої ситуації може бути й така ситуація, що підприємство застосовує виробниче обладнання, яке є застарілим.

Перейдемо до коефіцієнту оборотності обігових коштів і, як свідчать наші розрахунки, протягом двох років поспіль спостерігається його збільшення, а це наводить на думку про таке:

- зростання обсягу реалізації робіт, послуг, продукції;
- зниження розміру дебіторської заборгованості;
- забезпечення ефективною системою постачання ТМЦ;
- зменшення залишків готової продукції.

За весь період спостереження, показник періоду одного обороту оборотних коштів суттєво знизився, а саме: з 223 днів у 2019 році до 177 днів у 2020 році, що звісно є позитивним результатом.

Маємо також певне незначне зниження показника коефіцієнту оборотності запасів протягом двох досліджуваних років на ТОВ «Рембудзв'язок», а саме, зниження відбулося до 0,25%. Такий результат вказує на те, що господарська діяльність ТОВ «Рембудзв'язок» із закупівлі ресурсів, виробництва та збуту власної продукції незначно, проте зменшила свої темпи.

Маємо також збільшення на 16 днів періоду одного обороту запасів на нашому підприємстві, а це вказує на неефективну роботу ТОВ «Рембудзв'язок» з запасами, проте це не несе загрозу виникнення дефіциту матеріальних ресурсів, оскільки отримане значення показника є незначним.

Як видно з даних таблиці 2.3, значення коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості ТОВ «Рембудзв'язок» протягом досліджуваних 2019-2020 років зріс на 5%, а це констатує зменшення комерційного ризику, пов'язаного з поставкою товару в кредит.

Про покращення роботи підприємства з дебіторами явно свідчить отримане значення показника періоду погашення дебіторської заборгованості, який має тенденцію до зменшення. Порівняно з 2019 роком незначно зменшився у 2020 році показник коефіцієнту оборотності готової продукції ТОВ «Рембудзв'язок», а саме – з 5...до 4,8, а це наводить на висновок про несуттєве зменшення швидкості реалізації готової продукції.

Маємо також зменшення відповідно до 2019 року на 12 днів у 2020 році періоду погашення кредиторської заборгованості, що вказує на позитивну тенденцію.

Звернемо увагу і на значення показника коефіцієнту оборотності власного капіталу ТОВ «Рембудзв'язок», яке є задовільним. У 2020 році значення його зросло до 1,32 в порівнянні зі значенням попереднього 2019 року, яке становило 0,89. В таблиці 2.4 наведемо основні показники рентабельності ТОВ «Рембудзв'язок» за 2019-2020 роки.

Таблиця 2.4

Показники рентабельності ТОВ «Рембудзв'язок» за 2019-2020 роки

Показник	Методика визначення показника	2019 рік	2020 рік	Відхилення (+/-)
1 Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності	<u>Ряд. 2350 ф №2</u> Ряд. 1300 ф №1	0,3	0,2	-0,1
2. Рентабельність активів за чистим капіталом	<u>Чистий прибуток</u> Середньорічна вартість активів капіталу)	0,21	0,16	-0,05

3. Рентабельність власного капіталу	Ряд. 2350 ф №2 Ряд. 1495 ф №1	0,26	0,20	-0,06
4. Рентабельність виробничих фондів	<u>Чистий прибуток</u> Середньорічна вартість основних фондів	0,33	0,25	-0,08
5. Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком від реалізації	Фінансові результати від <u>операційної діяльності</u> Чистий дохід від реалізації	0,29	0,33	+0,04
6. Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності	<u>Чистий прибуток</u> Прибуток від операційної діяльності	0,37	0,18	-0,19
7. Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком	<u>Чистий прибуток</u> Чистий дохід від реалізації	0,3	0,15	-0,15
8. Коефіцієнт реінвестування	Сума резервного капіталу і нерозподіленого прибутку на кінець року – сума резервного капіталу і нерозподіленого <u>прибутку на початок року</u> Чистий прибуток	2,11	3,24	+1,13
9. Коефіцієнт стійкості економічного зростання	Сума резервного капіталу і нерозподіленого прибутку на кінець року – сума резервного капіталу і нерозподіленого <u>прибутку на початок року</u> Власний капітал	0,55	0,64	+0,09
10. Період окупності капіталу, квартал	<u>100</u> рентабельність капіталу за чистим прибутком	5	6	+1
11. Період окупності власного капіталу, квартал	<u>100</u> рентабельність власного капіталу	4	5	+1

Таким чином, як показують отримані і наведені в таблиці 2.4 дані, має тенденцію до зниження показник рентабельності активів за прибутком від звичайної діяльності. Така тенденція вказує на те, що ТОВ «Рембудзв'язок»

поступово може позбавитися можливості самостійно приймати рішення щодо організації господарської діяльності. Таку ж ситуацію фіксуємо і з показником рентабельності активів за чистим прибутком. Отримане низьке значення зазначеного показника, яке ще й має тенденцію до зниження, попереджає про зниження прибутковості використання активів і капіталу ТОВ «Рембудзв'язок» та його фінансову неспроможність в оновленні своїх засобів, як основних, так і оборотних.

Проведені нами розрахунки показали, що отримане значення показника рентабельності власного капіталу також несе негативну тенденцію до зниження упродовж двох аналізованих років. Такий факт наводить на висновок, що власники ТОВ «Рембудзв'язок» отримують значно менше прибутків і через це виникає потреба в залученні капіталу ззовні. Одночасно, звертаємо увагу на той факт, що зафіксоване зниження є незначним, тому в подальшому, це є попередженням для досліджуваного підприємства.

Слід покращити ТОВ «Рембудзв'язок» ситуацію, яка склалася зі значенням показника рентабельності виробничих фондів. Як бачимо з таблиці 2.4, обумовлений показник протягом 2019-2020 рр. зменшується, що свідчить про експлуатацію ТОВ «Рембудзв'язок» застарілого обладнання і його значення натякає на необхідність його оновлення. Про здійснення все ж таки певної модернізації обладнання ТОВ «Рембудзв'язок» свідчить той факт, що значення показника знизилося несуттєво, але така модернізація відбувається дуже повільно.

Спостерігається ситуація повільного зростання показника рентабельності реалізованої продукції у 2020 році, що підтверджує підвищення ефективності господарської діяльності ТОВ «Рембудзв'язок».

Збільшення на 1,13 пунктів в 2020 році значення коефіцієнту реінвестування свідчить про здійснення певних заходів нашого підприємства, спрямованих на покращення свого фінансового становища, а це заслуговує позитивної оцінки.

Спостерігаємо схожу ситуацію і з поведінкою показника коефіцієнта економічного зростання. Хоча показник зростає лише на 0,09 пунктів, тобто незначними темпами, але це є все ж таки позитивним моментом.

Тепер до негативних тенденцій в розвитку ТОВ «Рембудзв'язок». Як бачимо з таблиці 2.4, період окупності капіталу збільшився на 1 пункт, хоча таке збільшення є незначним і в зв'язку з цим не відіграє впливової великої ролі у розвитку підприємства, проте підприємство повинне звернути на нього свою пильну увагу.

В таблиці 2.5 узагальнено показники фінансової стійкості ТОВ «Рембудзв'язок» за досліджуваний 2019-2020 рр. період.

Таблиця 2.5

Показники фінансової стійкості ТОВ «Рембудзв'язок» за 2019-2020 рр.

Показник	Методика визначення показника	2019 рік	2020 рік	Відхилення(+/-)
1. Власні обігові кошти(робочий функціонуючий капітал), тис. грн	Ф.№1,р.1495 +р.1595 – р.1095	4448	6653	+2205
2. Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	ВОК/ряд. 1195 ф.№ 1	0,73	0,74	+0,01
3. Маневреність робочого капіталу	$\frac{\text{Ф.№1, р.100} + \text{р.120} + \text{р.130} + \text{р.140}}{\text{Ф.№1, р.260} + \text{р.270} - \text{р.620} - \text{р.630}}$	0,75	0,98	+0,23
4. Маневреність власних оборотних коштів	$\frac{\text{Ф.№1 р.1101} + \text{р.1102} + \text{р.1103} + \text{р.1104}}{\text{ВОК}}$	0,06	0,04	-0,02
5. Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	$\frac{\text{ВОК}}{\text{Ф.№1 р.1101} + \text{р.1102} + \text{р.1103} + \text{р.1104}}$	1,08	0,89	-0,19
6. Коефіцієнт покриття запасів	$\frac{\text{ВОК} + \text{ф.1 р. 1600} + 1605 + 1615 + 1635}{\text{Ф. 1 р. 1101} + \text{р.1102} + \text{р.1103} + 1104}$	1,63	1,23	-0,4

Продовження таблиці 2.5

7. Коефіцієнт фінансової незалежності	$\frac{\text{Ф.№1 р.1495}}{\text{Ф.№1р.1900}}$	0,82	0,82	0
8. Коефіцієнт фінансової залежності	$\text{Ф. № 1 р.1900/ф.№1р.1495}$	1,22	1,22	0
9. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	ВОК/ф.№1 р.1900	0,33	0,42	+0,9
10.Коефіцієнт концентрації позичкового капіталу	$\frac{\text{Ф№1 ряд(1595+1695)/ф№1 р.1900}}{\text{р.1900}}$	0,18	0,18	0
11.Коефіцієнт фінансової стабільності	$\text{ВОК/ф№1 ряд(1595+1695)}$	4,5	4,4	-0,1
12. Коефіцієнт фінансової стійкості	$\frac{\text{Ф№1 ряд (1495+1595)/ф.№1 ряд1900}}{\text{ряд1900}}$	0,88	0,86	-0,02

Таким чином, як вказують отримані в таблиці 2.5 дані показників, на ТОВ «Рембудзв'язок» спостерігається позитивна динаміка власних обігових коштів. У 2020 році їх обсяг зріс на 2205 тис. грн. Однозначно можна стверджувати і про ситуацію із значенням забезпечення оборотних коштів власними коштами, яке також зросло на 0,01 пункт, тобто через те, що нормативне значення було перевищене на 0,07 пунктів, ТОВ «Рембудзв'язок» не має проблем з перетворенням активів у ліквідні кошти.

Протягом 2019-2020 рр. зростання показника маневреності робочого капіталу з 0,75 до 0,98, що становить 0,23 пункти, свідчить про негативність ситуації. Це зумовлене тим, що збільшення запасів завжди призводить до уповільнення оборотності оборотних коштів. А якщо зважити ще й на інфляцію, то це може призвести до необхідності залучення кредитів під великий %, а це, в свою чергу – до зменшення платоспроможності.

На 0,02 пункти фіксуємо зменшення маневреності власних обігових коштів ТОВ «Рембудзв'язок», проте це не є великою проблемою для досліджуваного підприємства. Схожа ситуація наявна і з коефіцієнтом

забезпечення запасів власними обіговими коштами. На 0,19 пунктів відбулося зниження цього показника, а це вказує про виникнення незначних проблем ТОВ з запасами.

Коефіцієнт покриття запасів упродовж 2019-2020 рр. знизився на 0,4 пункти, що свідчить про втрату стабільності на ТОВ «Рембудзв'язок» ситуації з запасами.

Як доводять отримані в таблиці 2.5 дані, частка власного капіталу за весь період спостереження є стабільною і складає 82%. На 0,1 пункт знизися коефіцієнт фінансової стабільності, проте стабільною залишається ситуація з коефіцієнтами фінансової залежності і концентрації позичкового капіталу. Все це явно свідчить про ринкову стійкість та незалежність ТОВ «Рембудзв'язок» від зовнішніх інвесторів.

Високої оцінки заслуговує постійне зростання упродовж 2019-2020 років коефіцієнту маневрування власного капіталу і перевищення на 0,1 пункт його нормативного значення. Показники ліквідності ТОВ «Рембудзв'язок» за 2019-2020 роки наведено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Показники ліквідності (платоспроможності) ТОВ «Рембудзв'язок»
за 2019 -2020 роки

Показник	Методика розрахунку показника	2019 рік	2020 рік	Відхилення (+/-)
1. Коефіцієнт покриття або поточної ліквідності	Ф№1 р.1195/ф№1 р.1695	3,74	3,92	+0,18
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{\text{Ф.№1}}{120+1125+1135+1140+1145+1155+1160+1165+1190)}$ Ф.№1 р.1695	3,74	2,81	-0,93
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{Ф№1 р(1160+1165)}}{\text{Ф№1 р.1695}}$	0,14	0,11	-0,03
4. Співвідношення короткострокової дебіторської і кредиторської заборгованості	$\frac{\text{Ф.№1 ряд(1120+1125+1130+1135+1140+1145+115)}}{\text{Ф№1 ряд.(1605+1615+1635+1640+1650+1655+1660+1665+1670+1675+1680+1685+1690+1695+1700+1705+1710+1715+1720+1725+1730+1735+1740+1745+1750+1755+1760+1765+1770+1775+1780+1785+1790+1795+1800+1805+1810+1815+1820+1825+1830+1835+1840+1845+1850+1855+1860+1865+1870+1875+1880+1885+1890+1895+1900+1905+1910+1915+1920+1925+1930+1935+1940+1945+1950+1955+1960+1965+1970+1975+1980+1985+1990+1995+2000+2005+2010+2015+2020+2025+2030+2035+2040+2045+2050+2055+2060+2065+2070+2075+2080+2085+2090+2095+2100+2105+2110+2115+2120+2125+2130+2135+2140+2145+2150+2155+2160+2165+2170+2175+2180+2185+2190+2195+2200+2205+2210+2215+2220+2225+2230+2235+2240+2245+2250+2255+2260+2265+2270+2275+2280+2285+2290+2295+2300+2305+2310+2315+2320+2325+2330+2335+2340+2345+2350+2355+2360+2365+2370+2375+2380+2385+2390+2395+2400+2405+2410+2415+2420+2425+2430+2435+2440+2445+2450+2455+2460+2465+2470+2475+2480+2485+2490+2495+2500+2505+2510+2515+2520+2525+2530+2535+2540+2545+2550+2555+2560+2565+2570+2575+2580+2585+2590+2595+2600+2605+2610+2615+2620+2625+2630+2635+2640+2645+2650+2655+2660+2665+2670+2675+2680+2685+2690+2695+2700+2705+2710+2715+2720+2725+2730+2735+2740+2745+2750+2755+2760+2765+2770+2775+2780+2785+2790+2795+2800+2805+2810+2815+2820+2825+2830+2835+2840+2845+2850+2855+2860+2865+2870+2875+2880+2885+2890+2895+2900+2905+2910+2915+2920+2925+2930+2935+2940+2945+2950+2955+2960+2965+2970+2975+2980+2985+2990+2995+3000+3005+3010+3015+3020+3025+3030+3035+3040+3045+3050+3055+3060+3065+3070+3075+3080+3085+3090+3095+3100+3105+3110+3115+3120+3125+3130+3135+3140+3145+3150+3155+3160+3165+3170+3175+3180+3185+3190+3195+3200+3205+3210+3215+3220+3225+3230+3235+3240+3245+3250+3255+3260+3265+3270+3275+3280+3285+3290+3295+3300+3305+3310+3315+3320+3325+3330+3335+3340+3345+3350+3355+3360+3365+3370+3375+3380+3385+3390+3395+3400+3405+3410+3415+3420+3425+3430+3435+3440+3445+3450+3455+3460+3465+3470+3475+3480+3485+3490+3495+3500+3505+3510+3515+3520+3525+3530+3535+3540+3545+3550+3555+3560+3565+3570+3575+3580+3585+3590+3595+3600+3605+3610+3615+3620+3625+3630+3635+3640+3645+3650+3655+3660+3665+3670+3675+3680+3685+3690+3695+3700+3705+3710+3715+3720+3725+3730+3735+3740+3745+3750+3755+3760+3765+3770+3775+3780+3785+3790+3795+3800+3805+3810+3815+3820+3825+3830+3835+3840+3845+3850+3855+3860+3865+3870+3875+3880+3885+3890+3895+3900+3905+3910+3915+3920+3925+3930+3935+3940+3945+3950+3955+3960+3965+3970+3975+3980+3985+3990+3995+4000+4005+4010+4015+4020+4025+4030+4035+4040+4045+4050+4055+4060+4065+4070+4075+4080+4085+4090+4095+4100+4105+4110+4115+4120+4125+4130+4135+4140+4145+4150+4155+4160+4165+4170+4175+4180+4185+4190+4195+4200+4205+4210+4215+4220+4225+4230+4235+4240+4245+4250+4255+4260+4265+4270+4275+4280+4285+4290+4295+4300+4305+4310+4315+4320+4325+4330+4335+4340+4345+4350+4355+4360+4365+4370+4375+4380+4385+4390+4395+4400+4405+4410+4415+4420+4425+4430+4435+4440+4445+4450+4455+4460+4465+4470+4475+4480+4485+4490+4495+4500+4505+4510+4515+4520+4525+4530+4535+4540+4545+4550+4555+4560+4565+4570+4575+4580+4585+4590+4595+4600+4605+4610+4615+4620+4625+4630+4635+4640+4645+4650+4655+4660+4665+4670+4675+4680+4685+4690+4695+4700+4705+4710+4715+4720+4725+4730+4735+4740+4745+4750+4755+4760+4765+4770+4775+4780+4785+4790+4795+4800+4805+4810+4815+4820+4825+4830+4835+4840+4845+4850+4855+4860+4865+4870+4875+4880+4885+4890+4895+4900+4905+4910+4915+4920+4925+4930+4935+4940+4945+4950+4955+4960+4965+4970+4975+4980+4985+4990+4995+5000+5005+5010+5015+5020+5025+5030+5035+5040+5045+5050+5055+5060+5065+5070+5075+5080+5085+5090+5095+5100+5105+5110+5115+5120+5125+5130+5135+5140+5145+5150+5155+5160+5165+5170+5175+5180+5185+5190+5195+5200+5205+5210+5215+5220+5225+5230+5235+5240+5245+5250+5255+5260+5265+5270+5275+5280+5285+5290+5295+5300+5305+5310+5315+5320+5325+5330+5335+5340+5345+5350+5355+5360+5365+5370+5375+5380+5385+5390+5395+5400+5405+5410+5415+5420+5425+5430+5435+5440+5445+5450+5455+5460+5465+5470+5475+5480+5485+5490+5495+5500+5505+5510+5515+5520+5525+5530+5535+5540+5545+5550+5555+5560+5565+5570+5575+5580+5585+5590+5595+5600+5605+5610+5615+5620+5625+5630+5635+5640+5645+5650+5655+5660+5665+5670+5675+5680+5685+5690+5695+5700+5705+5710+5715+5720+5725+5730+5735+5740+5745+5750+5755+5760+5765+5770+5775+5780+5785+5790+5795+5800+5805+5810+5815+5820+5825+5830+5835+5840+5845+5850+5855+5860+5865+5870+5875+5880+5885+5890+5895+5900+5905+5910+5915+5920+5925+5930+5935+5940+5945+5950+5955+5960+5965+5970+5975+5980+5985+5990+5995+6000+6005+6010+6015+6020+6025+6030+6035+6040+6045+6050+6055+6060+6065+6070+6075+6080+6085+6090+6095+6100+6105+6110+6115+6120+6125+6130+6135+6140+6145+6150+6155+6160+6165+6170+6175+6180+6185+6190+6195+6200+6205+6210+6215+6220+6225+6230+6235+6240+6245+6250+6255+6260+6265+6270+6275+6280+6285+6290+6295+6300+6305+6310+6315+6320+6325+6330+6335+6340+6345+6350+6355+6360+6365+6370+6375+6380+6385+6390+6395+6400+6405+6410+6415+6420+6425+6430+6435+6440+6445+6450+6455+6460+6465+6470+6475+6480+6485+6490+6495+6500+6505+6510+6515+6520+6525+6530+6535+6540+6545+6550+6555+6560+6565+6570+6575+6580+6585+6590+6595+6600+6605+6610+6615+6620+6625+6630+6635+6640+6645+6650+6655+6660+6665+6670+6675+6680+6685+6690+6695+6700+6705+6710+6715+6720+6725+6730+6735+6740+6745+6750+6755+6760+6765+6770+6775+6780+6785+6790+6795+6800+6805+6810+6815+6820+6825+6830+6835+6840+6845+6850+6855+6860+6865+6870+6875+6880+6885+6890+6895+6900+6905+6910+6915+6920+6925+6930+6935+6940+6945+6950+6955+6960+6965+6970+6975+6980+6985+6990+6995+7000+7005+7010+7015+7020+7025+7030+7035+7040+7045+7050+7055+7060+7065+7070+7075+7080+7085+7090+7095+7100+7105+7110+7115+7120+7125+7130+7135+7140+7145+7150+7155+7160+7165+7170+7175+7180+7185+7190+7195+7200+7205+7210+7215+7220+7225+7230+7235+7240+7245+7250+7255+7260+7265+7270+7275+7280+7285+7290+7295+7300+7305+7310+7315+7320+7325+7330+7335+7340+7345+7350+7355+7360+7365+7370+7375+7380+7385+7390+7395+7400+7405+7410+7415+7420+7425+7430+7435+7440+7445+7450+7455+7460+7465+7470+7475+7480+7485+7490+7495+7500+7505+7510+7515+7520+7525+7530+7535+7540+7545+7550+7555+7560+7565+7570+7575+7580+7585+7590+7595+7600+7605+7610+7615+7620+7625+7630+7635+7640+7645+7650+7655+7660+7665+7670+7675+7680+7685+7690+7695+7700+7705+7710+7715+7720+7725+7730+7735+7740+7745+7750+7755+7760+7765+7770+7775+7780+7785+7790+7795+7800+7805+7810+7815+7820+7825+7830+7835+7840+7845+7850+7855+7860+7865+7870+7875+7880+7885+7890+7895+7900+7905+7910+7915+7920+7925+7930+7935+7940+7945+7950+7955+7960+7965+7970+7975+7980+7985+7990+7995+8000+8005+8010+8015+8020+8025+8030+8035+8040+8045+8050+8055+8060+8065+8070+8075+8080+8085+8090+8095+8100+8105+8110+8115+8120+8125+8130+8135+8140+8145+8150+8155+8160+8165+8170+8175+8180+8185+8190+8195+8200+8205+8210+8215+8220+8225+8230+8235+8240+8245+8250+8255+8260+8265+8270+8275+8280+8285+8290+8295+8300+8305+8310+8315+8320+8325+8330+8335+8340+8345+8350+8355+8360+8365+8370+8375+8380+8385+8390+8395+8400+8405+8410+8415+8420+8425+8430+8435+8440+8445+8450+8455+8460+8465+8470+8475+8480+8485+8490+8495+8500+8505+8510+8515+8520+8525+8530+8535+8540+8545+8550+8555+8560+8565+8570+8575+8580+8585+8590+8595+8600+8605+8610+8615+8620+8625+8630+8635+8640+8645+8650+8655+8660+8665+8670+8675+8680+8685+8690+8695+8700+8705+8710+8715+8720+8725+8730+8735+8740+8745+8750+8755+8760+8765+8770+8775+8780+8785+8790+8795+8800+8805+8810+8815+8820+8825+8830+8835+8840+8845+8850+8855+8860+8865+8870+8875+8880+8885+8890+8895+8900+8905+8910+8915+8920+8925+8930+8935+8940+8945+8950+8955+8960+8965+8970+8975+8980+8985+8990+8995+9000+9005+9010+9015+9020+9025+9030+9035+9040+9045+9050+9055+9060+9065+9070+9075+9080+9085+9090+9095+9100+9105+9110+9115+9120+9125+9130+9135+9140+9145+9150+9155+9160+9165+9170+9175+9180+9185+9190+9195+9200+9205+9210+9215+9220+9225+9230+9235+9240+9245+9250+9255+9260+9265+9270+9275+9280+9285+9290+9295+9300+9305+9310+9315+9320+9325+9330+9335+9340+9345+9350+9355+9360+9365+9370+9375+9380+9385+9390+9395+9400+9405+9410+9415+9420+9425+9430+9435+9440+9445+9450+9455+9460+9465+9470+9475+9480+9485+9490+9495+9500+9505+9510+9515+9520+9525+9530+9535+9540+9545+9550+9555+9560+9565+9570+9575+9580+9585+9590+9595+9600+9605+9610+9615+9620+9625+9630+9635+9640+9645+9650+9655+9660+9665+9670+9675+9680+9685+9690+9695+9700+9705+9710+9715+9720+9725+9730+9735+9740+9745+9750+9755+9760+9765+9770+9775+9780+9785+9790+9795+9800+9805+9810+9815+9820+9825+9830+9835+9840+9845+9850+9855+9860+9865+9870+9875+9880+9885+9890+9895+9900+9905+9910+9915+9920+9925+9930+9935+9940+9945+9950+9955+9960+9965+9970+9975+9980+9985+9990+9995+10000+10005+10010+10015+10020+10025+10030+10035+10040+10045+10050+10055+10060+10065+10070+10075+10080+10085+10090+10095+10100+10105+10110+10115+10120+10125+10130+10135+10140+10145+10150+10155+10160+10165+10170+10175+10180+10185+10190+10195+10200+10205+10210+10215+10220+10225+10230+10235+10240+10245+10250+10255+10260+10265+10270+10275+10280+10285+10290+10295+10300+10305+10310+10315+10320+10325+10330+10335+10340+10345+10350+10355+10360+10365+10370+10375+10380+10385+10390+10395+10400+10405+10410+10415+10420+10425+10430+10435+10440+10445+10450+10455+10460+10465+10470+10475+10480+10485+10490+10495+10500+10505+10510+10515+10520+10525+10530+10535+10540+10545+10550+10555+10560+10565+10570+10575+10580+10585+10590+10595+10600+10605+10610+10615+10620+10625+10630+10635+10640+10645+10650+10655+10660+10665+10670+10675+10680+10685+10690+10695+10700+10705+10710+10715+10720+10725+10730+10735+10740+10745+10750+10755+10760+10765+10770+10775+10780+10785+10790+10795+10800+10805+10810+10815+10820+10825+10830+10835+10840+10845+10850+10855+10860+10865+10870+10875+10880+10885+10890+10895+10900+10905+10910+10915+10920+10925+10930+10935+10940+10945+10950+10955+10960+10965+10970+10975+10980+10985+10990+10995+11000+11005+11010+11015+11020+11025+11030+11035+11040+11045+11050+11055+11060+11065+11070+11075+11080+11085+11090+11095+11100+11105+11110+11115+11120+11125+11130+11135+11140+11145+11150+11155+11160+11165+11170+11175+11180+11185+11190+11195+11200+11205+11210+11215+11220+11225+11230+11235+11240+11245+11250+11255+11260+11265+11270+11275+11280+11285+11290+11295+11300+11305+11310+11315+11320+11325+11330+11335+11340+11345+11350+11355+11360+11365+11370+11375+11380+11385+11390+11395+11400+11405+11410+11415+11420+11425+11430+11435+11440+11445+11450+11455+11460+11465+11470+11475+11480+11485+11490+11495+11500+11505+11510+11515+11520+11525+11530+11535+11540+11545+11550+11555+11560+11565+11570+11575+11580+11585+11590+11595+11600+11605+11610+11615+11620+11625+11630+11635+11640+11645+11650+11655+11660+11665+11670+11675+11680+11685+11690+11695+11700+11705+11710+11715+11720+11725+11730+11735+11740+11745+11750+11755+11760+11765+11770+11775+11780+11785+11790+11795+11800+11805+11810+11815+11820+11825+11830+11835+11840+11845+11850+11855+11860+11865+11870+11875+11880+11885+11890+11895+11900+11905+11910+11915+11920+11925+11930+11935+11940+11945+11950+11955+11960+11965+11970+11975+11980+11985+11990+11995+12000+12005+12010+12015+12020+12025+12030+12035+12040+12045+12050+12055+12060+12065+12070+12075+12080+12085+12090+12095+12100+12105+12110+12115+12120+12125+12130+12135+12140+12145+12150+12155+12160+12165+12170+12175+12180+12185+12190+12195+12200+12205+12210+12215+12220+12225+12230+12235+12240+12245+12250+12255+12260+12265+12270+12275+12280+12285+12290+12295+12300+12305+12310+12315+12320+12325+12330+12335+12340+12345+12350+12355+12360+12365+12370+12375+12380+12385+12390+12395+12400+12405+12410+12415+12420+12425+12430+12435+12440+12445+12450+12455+12460+12465+12470+12475+12480+12485+12490+12495$			

Як свідчать отримані результати, які наведені в таблиці 2.6, то в ліквідності ТОВ «Рембудзв'язок» спостерігаються істотні зміни. Так, у 2020 році ситуація з абсолютною ліквідністю дещо погіршилося. Отримане фактичне значення показника – 0,11 є значно нижчим за норму (0,2 -0,35).

Збільшення у 2019-2020 роках з 3,74 до 3,92, тобто на 0,18 відсоткових пунктів значення коефіцієнту покриття, слід оцінити позитивно, оскільки результат по підприємству є вищим за нормативне значення.

Слід звернути увагу ТОВ «Рембудзв'язок» на істотне зниження – з 3,74 до 2,81, а саме на 0,93 відсоткових пункти значення показника коефіцієнта швидкої ліквідності. Хоча тенденція по даному показнику є не дуже доброю, проте отриманий фактичний результат є набагато вищим від критичного рівня. Це може свідчити про те, що ТОВ «Рембудзв'язок» має борги, їх погашає, проте погашення відбувається не так швидко, як підприємство робило це раніше.

Ситуацію щодо показника співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості можна оцінити позитивно. У досліджуваному періоді, який охоплює 2019 і 2020 роки даний показник рекомендоване нормативне значення, яке дорівнює 1, перевищив аж на 3,93 відсоткових пункти. Це свідчить про спроможність ТОВ «Рембудзв'язок» погашати свої борги перед кредиторами за рахунок погашеної дебіторської заборгованості.

Таким чином, у другому розділі кваліфікаційної роботи нами були розглянуті виробничо-економічна характеристика та фінансовий стан ТОВ «Рембудзв'язок», які свідчать про те, що:

- ТОВ «Рембудзв'язок» є спеціалізованим будівельним підприємством, яке здійснює діяльність, пов'язану з будівництвом розподільчих інженерних об'єктів, розробкою гравійних і піщаних кар'єрів, видобутком глини та каоліну; виробництва інших виробів з бетону,

будівельного гіпсу і цементу; основних технічних процесів машинобудування;

- підприємство є активним учасником тендерів. За останній період воно виграло 5 тендерів на загальну суму 266649,92 грн.;
- значення більшості розрахованих показників майнового, фінансового стану, ділової активності, платоспроможності, фінансової стійкості характеризують позитивно господарську діяльність ТОВ «Рембудзв'язок», проте слід звернути увагу і покращити показник швидкої ліквідності, маневреності робочого капіталу, деяких показників рентабельності.

РОЗДІЛ 3

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

ТОВ «РЕМБУДЗВ'ЯЗОК»

3.1. Бухгалтерський облік зобов'язань на ТОВ «Рембудзв'язок»

ТОВ «Рембудзв'язок» здійснює діяльність в сфері будівництва, і як підприємства інших галузей національної економіки в процесі господарської діяльності разом з власним капіталом використовує і позичковий. Для ТОВ «Рембудзв'язок» позичковий капітал є суттєвим джерелом утворення активів і тому створює його зобов'язання.

Поточні зобов'язання є одним із видів зобов'язань ТОВ «Рембудзв'язок», тому підприємство в бухгалтерському обліку зобов'язань керується П(с) БО 2 «Баланс», П(с)БО 11 «Зобов'язання», П(с)БО 13 «Фінансові інструменти», П(с)БО 18 «Будівельні контракти» та П (с) БО 26 «Виплати працівникам».

Для обліку короткотермінових банківських кредитів ТОВ «Рембудзв'язок» використовує рахунок 60 «Короткотермінові позики», на якому обліковує розрахунки за банківськими кредитами у національній і іноземній валютах, термін повернення яких не перевищує один рік з дати балансу. На цьому ж рахунку обліковуються прострочені в поверненні позики. В тому разі, коли ТОВ «Рембудзв'язок» отримує позику від інших фінансово-кредитних небанківських установ, то бухгалтер підприємства для обліку таких позик відкриває додаткові субрахунки, такі як:

5. 607 «Інші короткострокові позики в національній валюті»;

6. 608 «Інші короткострокові позики в іноземній валюті».

Всі господарські операції щодо яких відбувається рух короткострокових позик і банківських кредитів на ТОВ «Рембудзв'язок», які відбулися упродовж звітного періоду, бухгалтером відображаються за журнальною формою обліку в журналі №2, в 2 розділі у хронологічній

послідовності на підставі підтверджуючих первинних документів. У третьому розділі даного журналу наводяться аналітичні дані до 60 рахунку «Короткострокові позики», з якого можна отримати інформацію про види отриманих позик, позикодавців, які їх надали, терміни погашення, контрольні суми їх отримання і погашення за звітний період, початкове і кінцеве сальдо, а також нараховані відсотки за користування кожною позикою окремо за весь звітний період та з початку року.

Оскільки позики є оплатними і ТОВ «Рембудзв'язок» сплачує за ними відсотки, то для відображення інформації щодо витрат за відсотками здійснюється з використанням 951 субрахунку «Відсотки за кредит». Проте, для спрощення облікових робіт і покращення аналітичності обліку, нашому підприємству доцільним було б відкрити до 951 субрахунку аналітичні рахунки:

- 9511 «Відсотки за користування довгостроковими банківськими кредитами»;
- 9512 «Відсотки за користування середньостроковими банківськими кредитами»;
- 9513 «Відсотки за користування короткостроковими банківськими кредитами».

Слід відмітити, що найбільш використовуваним видом поточних зобов'язань за кредитами у господарській діяльності ТОВ «Рембудзв'язок» є овердрафт, через те, що він дозволяє задовольнити тимчасову потребу в коштах для фінансування нестачі оборотних активів у тому разі, якщо існує тимчасовий розрив між часом надходження коштів та часом здійснення витрат. Це є важливим для ТОВ «Рембудзв'язок», як підприємства будівельної галузі, оскільки забезпечує безперебійність господарської діяльності.

Через те, що овердрафт є відносно новим для ТОВ «Рембудзв'язок», то на підприємстві виникають деякі проблеми, які витікають з необхідності відображення його в обліку. При наданні фінансово-кредитною установою

овердрафту досліджуваному підприємству, то в останнього спостерігається виникнення від'ємного залишку на поточному рахунку, а це є не логічним. Таку операцію надання овердрафту бухгалтер ТОВ «Рембудзв'язок» відображає таким чином:

Д-т 371, 63 К-т 31;

Д-т 371, 63 К-т 60

Проведення складаються на ту суму коштів, яку прокредитувала фінансово-кредитна установа. Однак, спостерігається виникнення проблемної ситуації, коли не відомо суму коштів, яка має надійти на поточний рахунок до кінця дня. Може статися таке, що ця сума перекриє суму наданого кредиту. В зв'язку з цим вважаємо доцільним відображати протягом звітного місяця від'ємне значення на рахунку 31 «Рахунки в банках» на суму овердрафту в межах використаного ліміту. Одночасно, на дату балансу від'ємну суму слід прирівнювати до нуля, поряд з цим збільшивши суму зобов'язання за короткостроковими кредитами і супроводжувати це складанням запису:

Д-т 31 К-т 60.

ТОВ «Рембудзв'язок» ще одним видом поточних зобов'язань має поточну заборгованість за довготерміновими зобов'язаннями, для обліку якої застосовує рахунок 61. Проте, ми вважаємо, що до даного рахунку добре було б відкрити субрахунки другого порядку, що значно підвищило б аналітичність інформації і більш точно висвітлювало інформацію відносно того, який саме вид довготермінової заборгованості переведено до складу поточної. Значно полегшить здійснення облікових записів бухгалтером ТОВ «Рембудзв'язок» певна нумерація цифр, а саме: необхідно, щоб цифра, яка відведена для позначення субрахунку другого порядку, відповідала другій цифрі рахунка, на якому обліковується довгострокове зобов'язання, яке в даний момент переводиться до складу поточних.

Значне місце в системі зобов'язань ТОВ «Рембудзв'язок» займають розрахунки з постачальниками і підрядниками. Заборгованість перед ними у підприємства виникає тоді, коли існує часовий розрив в моменті переходу права власності на виконані будівельні роботи з моментом їхньої оплати.

Розрахунки з підрядниками на ТОВ «Рембудзв'язок», як будівельного підприємства, мають свої особливості. На рисунку 3.1 наведена схема відповідальності учасників будівельного процесу.

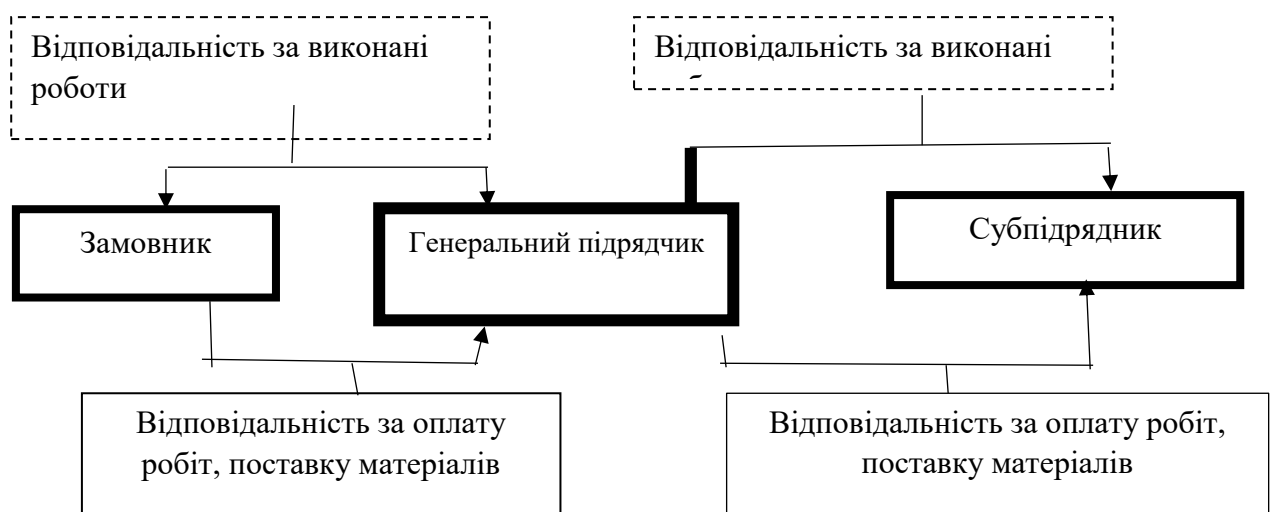

Рисунок 3.1 Схема відповідальності учасників процесу будівництва

З огляду на наведене вище, можна зробити висновок про те, що рахунки ТОВ «Рембудзв'язок», як субпідрядної організації, виставлені за виконані даним підприємством будівельні роботи, оплачуються з поточного рахунка генерального підрядчика без врахування отримання останнім коштів по оплаті від замовника. В тих випадках, коли замовник укладає договір із ТОВ «Рембудзв'язок», як субпідрядною організацією самостійно, то оплата підприємству за виконані роботи здійснюється з рахунка замовника. Схематично такий процес відображено на рисунку 3.2.

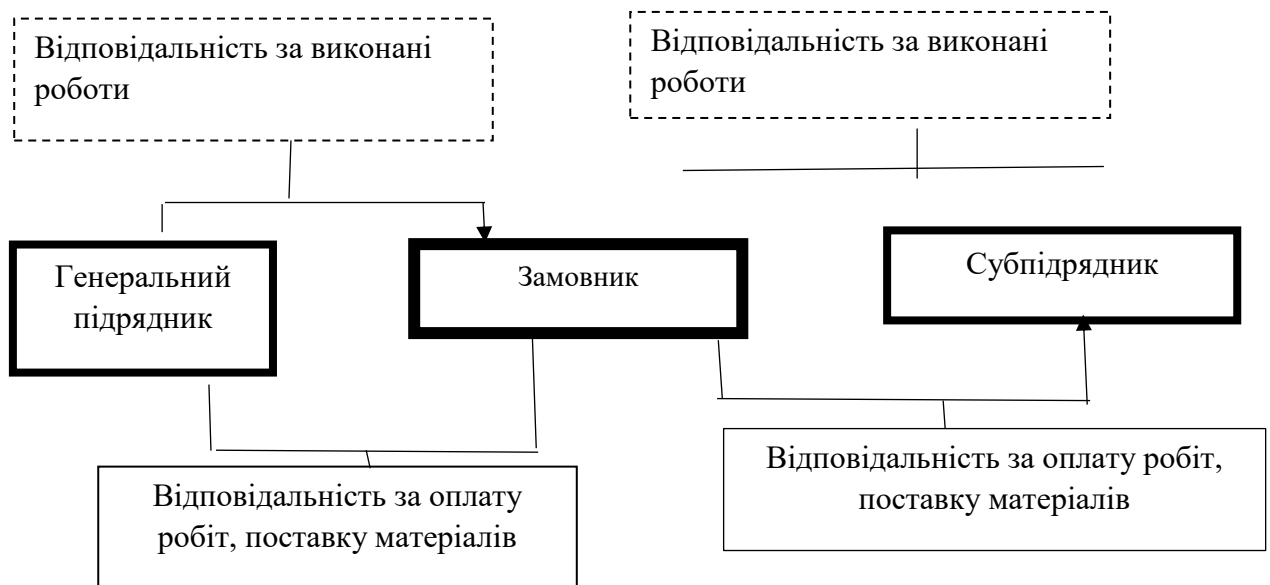

Рисунок 3.2 Схема відповідальності учасників будівельного процесу в разі укладення ТОВ «Рембудзв'язок» договору безпосередньо із замовником.

В цьому випадку, як зображено на рисунку 3.2 до ціни на будівельні об'єкти не включається вартість виконаних субпідрядних робіт.

Розрахунки з ТОВ «Рембудзв'язок, як субпідрядником, здійснюються на підставі Акту приймання виконаних підрядних робіт за типовою формою № КБ-2в та довідки про вартість виконаних будівельних робіт за типовою формою № КБ-3. Аналогічні документи застосовуються при оформленні здавання робіт генерального підрядчика замовнику, причому ТОВ «Рембудзв'язок», як субпідрядник бере участь у здачі замовникам виконаних будівельних робіт. В цих документах свої підписи проставляють як замовник і генеральний підрядчик, так і ТОВ «Рембудзв'язок», як субпідрядник.

Детально ознайомившись з структурою обумовлених первинних облікових документів, ми виявили певні недоліки, які пов'язані з деякою невідповідністю вимогам П(с)БО 18. Ми вважаємо, що в Акті приймання виконаних підрядних робіт, а саме в першому розділі «Разом прямі витрати», слід виділити окремий рядок для відображення вартості робіт,

виконаних ТОВ «Рембудзв'язок», як субпідрядником. Це призведе до узгодження форми акту і ст. 13 П(с)БО 18, і одночасно статті 2 третього розділу Методичних рекомендацій з формування собівартості будівельно-монтажних робіт. Одночасно ця інформація дозволить замовнику отримувати достовірні оперативні дані щодо обсягів робіт, виконаних субпідрядними організаціями в загальній вартості будівельно-монтажних робіт. Замовник завдяки цьому отримає змогу з'ясувати можливість виконання різних будівельних робіт генеральним підрядчиком, поряд з цим, якщо сума, сплачена субпідрядникам виявиться значною, то це може викликати сумніви щодо її відповідності реальним даним і попередити зловживання. Також, як аргумент цього є той факт, що Акт приймання виконаних підрядних робіт, крім генерального підрядчика і замовника підписують також субпідрядники, які фактично з даного документу не можуть отримати жодної інформації про вартість виконаних ними будівельних робіт, у результаті чого їхній підпис має формальний характер.

Облік розрахунків із постачальниками і підрядниками за одержані ТМЦ ТОВ «Рембудзв'язок» ведеться на 63 рахунку. Сам факт підписання господарського договору на даному рахунку не відображається, хоча він і є джерелом виникнення зобов'язань. На момент укладення такого договору у підприємства вже виникли права і зобов'язання, проте поки хоча б одне з них не перейде до виконання, такі права і зобов'язання в балансі не відображаються.

Звертає на себе такий момент, як наявність попередньої оплати за ТМЦ в розрахунках із постачальниками, що супроводжується на ТОВ «Рембудзв'язок» складанням такої кореспонденції, як:

Д-т 371 К-т 31;

Д-т 641/пдв К-т 644/пк.

Проте, детально дослідивши записи в журналі господарських операцій підприємства, ми виявили незначне порушення методики обліку, яке полягає в тому, що бухгалтер ТОВ «Рембудзв'язок» іноді не використовує

рахунок 371 і виданий аванс відображає складанням наступної кореспонденції:

Д-т 63 К-т 31;

Д-т 641/пдв К-т 644/пк.

Така кореспонденція рахунків була б доречною в тому випадку, якщо аванс і оприбуткування ТМЦ відбулися в один день або до завершення звітного періоду. Проте, якщо видача авансу і поставка ТМЦ відбуваються в різні дні, ТОВ «Рембудзв'язок» повинне обов'язково використовувати 371 субрахунок для відображення таких операцій. Одночасно, не слід упускати інформацію за 371 субрахунком і при відображенні розрахунків з постачальниками в облікових реєстрах. Якщо звернутися до журналу № 3, то можна побачити відсутність в ньому аналітичної інформації про стан розрахунків з постачальниками і підрядниками, в зв'язку з цим увагу слід акцентувати на відомості 3.3. Вважаємо, що у цій відомості окрім оборотів за 63 рахунком, слід відображати дані про авансові платежі постачальникам і підрядникам. Одночасно, у відомості колонку за назвою «Постачальник» варто переставити перед колонками «Реєстраційний №» і «№ документа, дата», що забезпечить можливість аналітичного обліку розрахунків з постачальниками за кожним окремим постачальником і підрядником і відповідно кожного документу на сплату.

Ми вважаємо, що призначені для обліку розрахунків реєстри, мають ще один значний недолік, який полягає в тому, що відображення в одному третьому журналі як господарських засобів ТОВ «Рембудзв'язок», так і джерел їх формування. Через те, що такі рахунки мають зовсім різний економічний зміст і, відповідно – відображаються в різних частинах балансу, такий порядок обліку є нелогічним. Тому, ми пропонуємо підприємству здійснити розмежування дебіторської і кредиторської заборгованостей, а саме: журнал № 3 пропонуємо поділити на два окремих журнали: 3.1 і 3.2, перший з яких пристосувати для розкриття інформації за

такими рахунками: 16; 17; 36; 37; 38, другий – за рахунками 51; 52; 53; 54; 55; 63; 64; 68 і 69.

Іншим видом поточних зобов'язань ТОВ «Рембудзв'язок» є зобов'язання перед бюджетом, до яких підприємству варто відноситись дуже прискіпливо, через те, що неправильне нарахування податкових платежів, порушення термінів подання податкової звітності і сплати може спричинити накладення адміністративної і фінансової відповідальності. Враховуючи той нюанс, що бухгалтер підприємства повинен постійно стежити за змінами податкового законодавства, змінами форм податкової звітності, ставок податків, розширенням податкової бази, скасуванням та введенням податкових пільг, йому на користь слід розробити податковий календар, з допомогою якого зручно відстежувати всі зміни податкового законодавства. Орієнтовну форму податкового календаря ТОВ «Рембудзв'язок» ми пропонуємо в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Податковий календар ТОВ «Рембудзв'язок» (фрагмент)

Місяць, за який нараховується, або в якому виникла заборгованість за податками	Вид податку (збору)	Ставка або розмір податку	Сума податку, грн	Останній термін сплати		Останній термін подання декларації та звітів		Виконавець	Примітки
				дата	Позначка про виконання	дата	Позначка про виконання		
Лютий	ПДВ	20%	15400	1.04	Вик.	20.03	Вик.	Гол. бухгалтер	

На ТОВ «Рембудзв'язок» для узагальнення інформації за податковими платежами в бюджет, в тому числі податків з працівників товариства, використовується 64 рахунок, проте, ми вважаємо, що об'єднувати облік податкових розрахунків лише на одному єдиному рахунку є недоцільним, оскільки це може призвести до сплутування податкових зобов'язань. Через відсутність у 6 класі рахунків вільних кодів для відображення додаткових

рахунків, призначених для обліку податкових розрахунків з бюджетом, ТОВ «Рембудзв'язок» доцільно відкрити аналітичні позиції до рахунку 64 в розрізі податкових платежів.

Також на досліджуваному підприємстві для обліку зобов'язань з єдиного соціального внеску, за індивідуальним страхуванням працівників використовується 65 рахунок. Базою для нарахування таких зобов'язань є заробітна плата, облік зобов'язань з якої здійснюється на 66 рахунку. Для розрахунку заробітної плати, яка підлягає виплаті кожному працівнику, використовують розрахункові та розрахунково-платіжні відомості, які є на підприємстві аналітичними реєстрами обліку. Для здійснення синтетичного обліку розрахунків із заробітної плати, бухгалтерія ТОВ «Рембудзв'язок» складає розроблювальну таблицю № 2 «Розподіл заробітної плати в будівельних організаціях», дані якої фіксуються одночасно в 5 журналі, що є обліковим реєстром за 65 рахунком.

Також досліджуване підприємство для обліку тих зобов'язань, які не обліковуються на рахунках 63-66, використовує рахунок 68. Проте, об'єднання на одному рахунку розрахунків за авансами одержаними, внутрішніх розрахунків, внутрішньогосподарських розрахунків та розрахунків з іншими кредиторами не зовсім коректне, через те, що відбувається змішування інформації різної за своїм економічним змістом, оскільки тут обліковуються і розрахунки з покупцями та замовниками, з виробничими одиницями й господарствами, навчальними закладами.

Проблеми на ТОВ «Рембудзв'язок» виникають у зв'язку з використанням в практичній діяльності 681 субрахунку. Ми виявили, що при отриманні авансу на підприємстві складається проведення:

Д-т 31 К-т 36,

При цьому повністю ігнорується необхідність застосування 681 субрахунку. ТОВ «Рембудзв'язок» на обумовленому субрахунку замість авансів одержаних відображає отримане цільове фінансування. Аналітичний облік розрахунків за іншими операціями на ТОВ

«Рембудзв'язок» здійснюється за кожним господарюючим суб'єктом та фізичною особою, з якими ці розрахунки здійснюються. Аналітичний облік зазначених операцій здійснюється у відомості 3.5 аналітичного обліку за іншими операціями, а синтетичний облік за 68 рахунком здійснюється у першому розділі третього журналу.

Також ТОВ «Рембудзв'язок» є орендарем і визнає у Звіті про фінансовий стан:

7. орендне зобов'язання;
8. актив з права користування базовим активом, тобто орендованим об'єктом.

Але, як виняток – короткострокова оренда та оренда так званих базових активів із низькою вартістю, тобто малоцінних активів, таких як: ноутбуки, планшети, мобільні телефони, дрібні предмети офісних меблів. Щодо такої оренди ТОВ «Рембудзв'язок», як орендар повинне прийняти рішення про не визнання активів з права користування та орендних зобов'язань, оскільки воно на підприємстві не прийнято і питання залишається неврегульованим. Натомість, ТОВ «Рембудзв'язок» - орендар відображає орендні платежі за такою орендою у складі витрат та частково-прямолінійним методом протягом строку оренди.

Також, слід зазначити, що виникають проблемні питання з приводу на якому рахунку обліковувати актив з права користування. При оренді верстату значної вартості можна застосувати субрахунок 1041 «Актив з права користування за орендованим обладнанням» Але спочатку всі витрати, що включаються до його первісної вартості, доцільно зібрати за дебетом субрахунку 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів». Орендне зобов'язання на ТОВ «Рембудзв'язок» визнає за Кт 531 субрахунку. Поступово суми зобов'язання з оренди, які підлягають погашенню протягом наступних 12 місяців з дати балансу, переводять до складу короткострокової заборгованості, а саме – на рахунок 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями».

На дату початку оренди, яка виникає за фактом підписання акту приймання-передачі об'єкта в оренду, орендар оцінює орендне зобов'язання по К-т 531 за теперішньою вартістю майбутніх орендних платежів. Звернемо увагу, що до орендного зобов'язання підприємство не включає орендні платежі, сплачені авансом до дати початку оренди. Оскільки ТОВ «Рембудзв'язок» є платником ПДВ, то орендні платежі воно дисконтує без врахування ПДВ.

До первісної вартості активу з права користування, який обліковується за Д-т 10 ТОВ «Рембудзв'язок» включає:

9. теперішню вартість орендних платежів: Д-т 152 К-т 531, власне – величину первісної оцінки орендного зобов'язання;

10. орендні платежі, сплачені авансом на або до дати початку оренди, які обліковуються за Д-т 152 К-т 631, за вирахуванням отриманих від орендодавця бонусів, таких як відшкодування орендодавцем витрат ТОВ «Рембудзв'язок», пов'язаних із переїздом;

11. забезпечення під демонтаж та переміщення базового активу, відновлення місця, на якому він розташований, або відновлення базового активу до стану, що вимагається умовами оренди: Д-т 152 К-т 478;

12. будь-які первісні прямі витрати, понесені ТОВ «Рембудзв'язок» - Д-т 152 К-т 631, 685.

Після первісного визнання ТОВ «Рембудзв'язок» оцінює орендне зобов'язання так само, як і будь-яке інше фінансове зобов'язання – за амортизованою собівартістю з використанням методу ефективної ставки відсотка, тобто надалі балансову вартість орендного зобов'язання:

13. збільшує на суму процентів, що нараховуються на залишок орендного зобов'язання: Д-т 952 К-т 61;

14. зменшують на величину здійснених орендних платежів: Д-т 61 К-т 31.

У разі зміни строку оренди, орендних платежів, ставки

дисконтування, ТОВ «Рембудзв'язок» здійснює переоцінку вартості орендного зобов'язання. Проценти за орендним зобов'язанням підприємство визнає у складі прибутку або збитку по Д-т 952. Виняток становить типова для підприємства ситуація, коли проценти за орендними зобов'язаннями включають до вартості інших активів, є будівництво об'єктів нерухомості з використанням будівельної техніки.

Ми вважаємо, що значно покращить аналітичність інформації на ТОВ «Рембудзв'язок» щодо заборгованості по розрахунках з постачальниками і підрядниками, здійснення її класифікації:

- 15. за строками погашення;
- 16. за якою термін оплати ще не настав;
- 17. не сплачена в строк заборгованість;
- 18. за якою термін позовної давності минув.

Щодо облікової політики ТОВ «Рембудзв'язок» відносно зобов'язань, було виявлено відсутність пунктів, які встановлюють і регулюють оцінку зобов'язань, види забезпечень, які створюються на підприємстві і порядок їх розрахунку; аналітичні рахунки робочого плану рахунків, на яких будуть обліковуватися різні види забезпечень і зобов'язань; конкретизацію переліку зобов'язань, що відносяться до інших довгострокових та поточних зобов'язань; перелік та оцінка непередбачених зобов'язань.

3.2 Аналіз зобов'язань ТОВ «Рембудзв'язок»

Перед тим як здійснити практичний аналіз стану зобов'язань ТОВ «Рембудзв'язок», нам необхідно формально розглянути документацію, яка є джерелом даних і аналіз якої забезпечить нам проведення аналізу зобов'язань за достовірною інформацією. Далі ми проведемо загальний аналіз стану пасивів, який передбачає визначення співвідношення між власним і залученим капіталом, що передбачає оцінювання власного і залученого капіталу та обчислення показників автономності і коефіцієнту

фінансової залежності. Проведення розрахунків і отримання результатів доречно представляти у табличному вигляді, а саме – в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Загальний стан пасивів ТОВ «Рембудзв'язок» (співвідношення власного і залученого капіталу) за 2020 рік

Показник	Абсолютні величини, тис. грн		Частка у загальній величині пасивів, у %		Зміни	
	На початок року	На кінець року	На початок року	На кінець року	Абсолютних величин, тис. грн	Відносних величин, %
Реальний власний капітал	11011	13747	82,1	81,4	+2736	24,8
Залучений капітал	2402	3123	17,9	18,6	+721	30
Разом	13413	16870	100	100	+3457	25,7
Коефіцієнт автономії	0,82	0,82	X	X	X	X
Коефіцієнт фінансової залежності	1,22	1,22	X	X	X	X

Як видно з таблиці 3.2, на ТОВ «Рембудзв'язок» протягом досліджуваного періоду, власний капітал зріс на 2736 тис. грн, що становить 24,8% . Залучений капітал також зріс на 721 тис. грн, що становить 30%. На зростання отриманих величин вплинули структурні зміни, які доцільно розглянути при деталізації аналізу власного і залученого капіталу. Аналізуючи наведені в таблиці 3.2 дані, видно, що частка власного капіталу у структурі пасивів на початок періоду становила 82,1%, а на кінець – 81,4. Хоч незначне, але зменшення відбулося. На зменшення питомої ваги власного капіталу у загальній структурі пасивів, як ми вважаємо, вплинуло певне збільшення частки залученого капіталу: від 17,9% до 18,6%.

На цьому етапі можна зробити висновок про те, що у звітному періоді власники ТОВ «Рембудзв'язок» потребували співпраці з іншими суб'єктами господарювання та у використанні залучених коштів. Ми знаємо, що перевищення темпів зростання запозиченого капіталу над темпами зростання власного капіталу є негативним фактором в господарській діяльності. Такі структурні зрушення взагалі не вплинули на зміни коефіцієнтів автономії і фінансової залежності.

На ТОВ «Рембудзв'язок» показник автономії як на початок, так і на кінець періоду дослідження становив 0,82, а коефіцієнт фінансової залежності – 1,22. Таким чином, ми розуміємо, що досліджуване підприємство функціонує переважно за рахунок залучених коштів, тому його не можна охарактеризувати, як підприємство з високим рівнем незалежності діяльності від інших підприємств. Проте, у аналізованому періоді % залученого капіталу дещо зріс, що у перспективі може призвести до зростання залежності підприємства від інших підприємств.

Відносно структури пасивів у %, то ми бачимо, що вартість власного капіталу становить 81,4%, відповідно вартість залученого капіталу становить 18,6%. Як вже наголошувалося, таке перевищення вартості власного капіталу над залученим свідчить про високий рівень незалежності підприємства від інших суб'єктів господарської діяльності, тобто про здійснення господарської діяльності за рахунок власних коштів.

При проведенні аналізу власного капіталу, необхідним є визначення ефективності його розміщення та рівень прибутковості. Аналіз залученого капіталу будемо проводити з врахуванням поділу аналізу на аналіз короткострокових та довгострокових зобов'язань. В таблиці 3.3 наведемо результати аналізу складових залученого капіталу.

Таблиця 3.3

Динаміка зміни та частка елементів залученого капіталу в ТОВ

«Рембудзв'язок» в 2020 році

Складові залученого капіталу	На початок 2020 р.		На кінець 2020 р.		Відхилення			Питома вага у валюті балансу, у %	
	Сума, тис. грн	Питома вага, у %	Сума, тис. грн	Питома вага, у %	Абсолютне, тис. грн	Відносне, %	Пунктів структури	На початок періоду	На кінець періоду
Довгострокові зобов'язання									
Довгострокові кредити банків	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Довгострокові фінансові зобов'язання	53	2,2	53	1,69	0	0	-0,51	0,39	0,31
Відстрочені податкові зобов'язання	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	150	6,24	-	-	-150	-	-6,24	1,11	-
Короткострокові зобов'язання									
Короткострокові кредити банків	347,2	14,4	552,3	17,7	+205,1	59,07	+3,3	2,58	3,27
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Векселі видані	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	604	25,1	321,5	10,3	-282,5	-46,7	-14,8	4,5	1,9
Поточні зобов'язання за розрахунками									
З одержаних авансів	1000	41,63	2094	67,05	+1094	+109,4	+25,42	7,4	12,4
З бюджетом	39,3	1,63	27,4	0,87	-11,9	-30,3	-0,76	0,29	0,16
З позабюджетних платежів	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Зі страхування	80,2	3,34	52,3	1,67	-27,9	-34,8	-1,67	0,59	0,31
З оплати праці	122,8	5,1	78,3	5,11	-44,5	-36,2	+0,01	0,91	0,46
З учасниками	-	-	-	-	-	-	-	-	-
З внутрішніх розрахунків	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Зобов'язання, пов'язані з НА і групами вибуття, утримуваними для продажу	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Інші поточні зобов'язання	5,5	0,23	22,2	0,71	+16,7	+303,6	0,48	0,04	0,13
Усього залученого капіталу	2402	100	3123	100	+721	30	x	17,9	18,5
Валюта балансу	13413	x	16870	x	x	x	x	x	x

Зробивши аналіз даних, наведених в таблиці 3.3, було виявлено, що загальна сума залученого капіталу за 2020 рік зросла на 721 тис. грн., що становить 30% усіх змін пасивів і в цілому на кінець 2020 року становила 3123 тис. грн. Зміни, як можна побачити з таблиці 3.3, відбулися за рахунок змін у структурі залученого капіталу, а саме, обсяг довгострокових зобов'язань знизився на 150 тис. грн, а обсяг поточних зобов'язань зріс на 311,7 тис. грн. Збільшення обсягу поточних зобов'язань сталося за рахунок збільшення короткострокових зобов'язань перед банками на 205,1 тис. грн, зростання поточних зобов'язань перед постачальниками і кредиторами на 1094 тис. грн та у зв'язку зі зростанням поточних зобов'язань за розрахунками на 311.7 тис. грн. Зростання поточних зобов'язань за розрахунками зумовлене зростанням суми зобов'язань перед бюджетом та з оплати праці. Також зростанню поточних зобов'язань сприяло збільшення зобов'язань за розрахунками з авансів одержаних, з позабюджетних платежів, зі страхування та за рахунок збільшення інших поточних зобов'язань.

Для з'ясування вигідності зобов'язань для ТОВ «Рембудзв'язок», поділимо їх на основі вартості. Якщо суми заборгованості перед постачальниками, субпідрядниками, учасниками за авансами одержаними є відносно дешевою заборгованістю, то зобов'язання за отриманими банківськими кредитами спричинюють сплату відсотків. Одночасно, заборгованість перед бюджетом, цільовими фондами, з оплати праці не потребує сплати відсотків, однак її прострочення призводить на накладення штрафних санкцій, які можуть негативно вплинути на фінансовий результат діяльності підприємства. На рисунку

3.3 наведено інформацію про частку дешевих і дорогих зобов'язань, а також зобов'язань за нетоварними операціями.

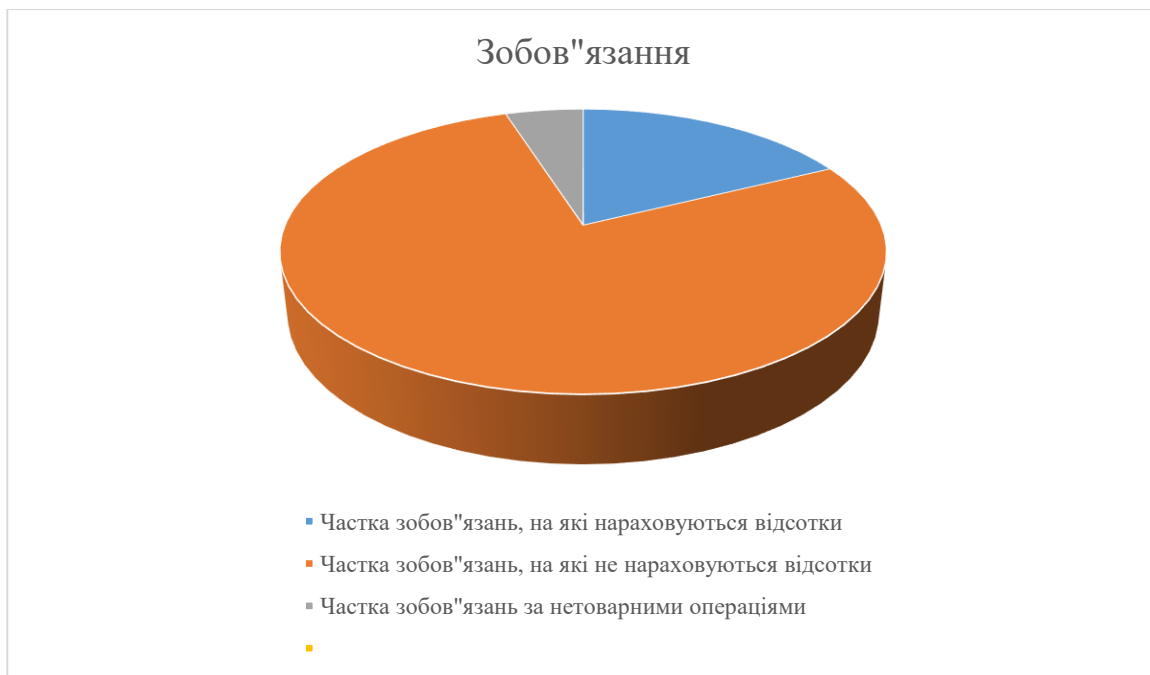

Рисунок 3.3 Структура зобов'язань ТОВ «Рембудзв'язок» у динаміці з огляду на їх вартість у 2020 році

Як видно з рисунку 3.3, у структурі зобов'язань ТОВ «Рембудзв'язок», основну частку, тобто 77,35% становлять «дешеві» позичені засоби, тобто такі, на які відсотки не нараховуються. Це свідчить, що джерелами формування активів, які формують зобов'язання ТОВ «Рембудзв'язок», переважно є безвідсоткові позичкові кошти. Причиною такого стану є можливість досліджуваного підприємства залучати кошти від фізичних та юридичних осіб на пайових засадах, що не передбачає оплати %. Це значна перевага підприємств будівельної галузі над підприємствами інших галузей економіки.

Якщо поділити зобов'язання ТОВ «Рембудзв'язок» за місцем їхнього виникнення, то у даного підприємства у 2020 році основну частку 99,28% становлять зовнішні зобов'язання, а внутрішні дорівнюють лише 0,72% від усіх зобов'язань. Проведемо аналіз поточної заборгованості з

розрахунком відповідних показників і отримані результати наведемо в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Аналіз поточної заборгованості ТОВ «Рембудзв'язок» у 2019-2020 рр.

Показники	2019	2020
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	6,1	7,6
Тривалість обороту кредиторської заборгованості, днів	59	47
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	70	75
Тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів	5	4,8
Співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованостей	0,087	0,101

Як видно з таблиці 3.4, у ТОВ «Рембудзв'язок» коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості має тенденцію до збільшення. Відповідно на нашому підприємстві зменшується тривалість обороту кредиторської заборгованості. Така ситуація може свідчити про скорочення термінів оплати кредиторської заборгованості, що є позитивним моментом. Оскільки тривалість обороту дебіторської заборгованості у досліджуваного підприємства менша від тривалості обороту кредиторської заборгованості, це означає, що підприємство свої борги сплачує протягом більш довготривалого періоду, ніж це здійснюють його дебітори.

Проводячи аналіз зобов'язань ТОВ «Рембудзв'язок» в динаміці, можна зробити висновок, що підприємство має певну мінімальну суму кредиторської заборгованості, якою користується переважно на постійній основі, а саме – постійними пасивами. На досліджуваному підприємстві сума стійких пасивів становить 321,5 тис. грн., що при дотриманні принципу безперервності з метою аналізу фінансової стійкості дало б змогу умовно збільшити суму власних джерел утворення у 2020 році на 10,3%.

Отже, провівши аналіз зобов'язань ТОВ «Рембудзв'язок», ми з'ясували, що залучення позичкового капіталу надає підприємству додаткових можливостей і дозволяє певним чином покращити його фінансовий стан. Однак, неефективне використання позичкового капіталу, значна плата за користування кредитами, заморожування на тривалий період коштів в обороті може вплинути зворотнім чином, а саме – зменшити платоспроможність будівельного підприємства і навіть призвести його до банкрутства. Також, практикою доведено, що оптимальне співвідношення власного капіталу та зобов'язань визначити неможливо, оскільки воно залежить від різних багатьох факторів, які, в свою чергу, по-різному впливають на кожне окреме підприємство.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ НА ТОВ «РЕМБУДЗВ'ЯЗОК»

4.1 Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання і процесів виробництва на підприємстві

Безпечні, здорові і належні умови праці гарантовані ст. 43 Конституції України. Забезпечення цих умов на ТОВ «Рембудзв'язок» здійснюється згідно з законом № 2694.

Роботодавець ТОВ «Рембудзв'язок» створює своїм працівникам безпечні і нешкідливі умови праці. Такий обов'язок покладено на нього ст. 153 КЗпП. В кожному структурному підрозділі підприємства створені умови праці, які відповідають вимогам нормативно-правових актів.

Роботодавець підприємства:

- організував службу охорони праці і призначив відповідальних осіб, відповідальних за стан охорони праці, затвердив інструкції про їх зобов'язання, права і відповідальність, контролює їх дотримання;
- розробив за участю сторін колективного договору і реалізував комплексні заходи по досягненню встановлених нормативів і підвищенню існуючого рівня охорони праці;
- забезпечив належний стан будівель і споруд, виробничого обладнання і пристроїв, моніторинг їх технічного стану;
- проводить перевірки охорони праці, лабораторні дослідження умов праці, оцінку технічного стану виробничого обладнання і пристроїв, атестацію робочих місць на відповідність нормативно-правовим актам з охорони праці, і за їх результатами приймає заходи по усуненню небезпечних та шкідливих для здоров'я факторів;
- забезпечив розробку і затвердив положення, інструкції, що діють на ТОВ «Рембудзв'язок», безкоштовно забезпечив працівників нормативно-правовими актами і актами підприємства з охорони праці.

Інструкції з охорони праці розроблені на підставі державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці, затверджені роботодавцем і обов'язкові для виконання працівниками будівельних професій та при виконанні будівельних робіт. Інструкції реєструються в Журналі реєстрації інструкцій з охорони праці. Видача інструкцій керівникам структурних підрозділів реєструється в Журналі обліку видачі інструкцій.

Для ТОВ «Рембудзв'язок» витрати на оплату праці становлять 0,5% фонду заробітної плати за минулий рік.

В таблиці 4.1 наведено оптимальні умови мікроклімату, які встановлені для постійних місць роботи при відносній вологості 60-40% відповідно до п. 1 санітарних норм № 42

Таблиця 4.1

Оптимальні умови мікроклімату для постійних місць роботи на ТОВ «Рембудзв'язок»

Період року	Категорія фізичних робіт (в залежності від важкості на основі загальних енергозатрат організму)	Витрати енергії, ккал/год	Температура повітря, °С
Холодний (середньодобова температура повітря нижче + 10 °С і нижче	Легка Іб – роботи виконуються сидячі, стоячи або пов'язані з деяким фізичним напруженням (майстри, бригадири будівельних бригад)	121-150	21-23
Холодний (середньодобова температура повітря дорівнює + 10 °С і нижче	Середньої важкості ІІ а – роботи, пов'язані з рухом, переміщенням дрібних (до 1 кг) предметів в стані стоячи або сидячи, вимагають певного фізичного напруження (розчинно-бетонні та асфальтобетонні вузли)	150-200	19-21

	Середньої важкості II б – роботи виконуються стоячи, пов'язані з рухом, переміщенням і переноскою невеликих (до 10 кг) вантажів, що супроводжуються помірними фізичними напруженнями (механізовані ливарні, прокатні цеха, майстерні з виготовлення опалубки та арматури)	201-250	17-19
Теплий (середньодобова температура повітря вище + 10 °С	Легка I а	90-120	23-25
	Легка I б	121-150	22-24
	Середньої важкості II а	151-200	21-23
	Середньої важкості II б	201-250	20-22
	Важка III	251-300	18-20

Слід відмітити, що протягом робочого дня та зміни показники температури повітря не повинні виходити за вказані в таблиці 4.1. В холодний період року для категорії робіт «Легка I а» при відносній вологості повітря 75% температура на робочих місцях повинна бути в таких межах:

- для постійних робочих місць – 21-25° С;
- для непостійних – 18-26°С.

Розглянемо, які заходи здійснює керівництво ТОВ «Рембудзв'язок» для забезпечення стану робочих приміщень і робочих місць вимогам законодавства про охорону праці. Окрім освітлення, опалення взимку, вентиляції, що є загальними для всіх підприємств, керівництво ТОВ «Рембудзв'язок» забезпечує своїх працівників спецодягом, в умовах карантину – проводило щеплення і забезпечувало медичний огляд.

Робітники, які задіяні в будівельних роботах і спеціальних операціях, отримують такі засоби захисту:

- голови: захисні каски, шоломи, підшоломники, шапки, косинки;

- обличчя: маски, щитки, екрани захисні для обличчя;
- очей: окуляри захисні;
- органу слуху: протишумні навушники, шоломи, вкладники;
- органів дихання: респіратори, пневмомаски;
- рук: рукавиці, нарукавники, налокітники;
- усього тіла: халати, плащі, костюми, куртки, комбінезони, жилети, фартухи;
- ніг: чоботи, калоші, наколінники, з'ємні шипи;
- від падіння з висоти та інші запобіжні засоби: захисні ремені, троси, ручні захвати, маніпулятори, наколінники, налокотники, та ін.

Окрім індивідуального спецодягу на ТОВ «Рембудзв'язок» робітників забезпечують колективним одягом, таким як: рукавиці, калоші діелектричні, тулупи, плащі непромокальні, який видається лише на час виконання робіт, для яких його передбачено.

4.2 Заходи з покращення умов праці, запобігання виробничого травматизму і профзахворюваності на ТОВ «Рембудзв'язок»

На ТОВ «Рембудзв'язок» прийнято рішення про щеплення працівників, яке оформлене наказом керівника, в якому зазначено порядок проходження щеплень, строки і відповідальні особи. Працівники, які пройшли щеплення, медичний заклад видає довідку, в якій окрім особистих даних працівника, наведені вид, доза, серія, контрольний номер препарату. Робітник здає довідку на підприємство.

Роботодавець ТОВ «Рембудзв'язок» забезпечує проходження своїми працівниками медогляду. До витрат на проходження медогляду підприємство відносить оплату послуг лікарів, вартість лабораторних, функціональних і інших досліджень, бланків медичних документів, доставки працівників в медичний заклад. Обов'язковий медичний догляд відноситься до заходів з охорони праці, тому в бухгалтерському обліку

витрати на його проведення включаються до складу загальновиробничих витрат і обліковуються на 91 рахунку.

Оплата праці робітників за дні проходження обов'язкового медичного огляду відображається проведенням:

Д-т 91 К-т 661.

В колективному договорі ТОВ «Рембудзв'язок» передбачено також забезпечення проведення працівникам необов'язкового медичного огляду, проте витрати, пов'язані з ним, вважаються виплатами соціального характеру, які входять до фонду оплати праці, а в обліку відображаються таким чином:

- Д-т 23, 91, 92, 93 К-т 661
- Д-т 661 К-т 377 – вартість медичного огляду, оформлена, як заробітна плата працівника;
- Д-т 377 К-т 311 – оплата медогляду;
- Д-т 661 К-т 641, 651 – утримання ПДФО і ЄСВ.

Підставою для відображення в бухгалтерському обліку витрат на медогляд є рахунки, платіжні доручення, акти виконаних робіт, квитанції, які ці витрати підтверджують.

ТОВ «Рембудзв'язок» несе витрати на утеплення стін, вікон, дверей, підлог, кондиціонування, з одного боку визнані витратами на покращення будівель, оскільки такі витрати дозволяють зекономити на електроенергії, яка використовується в холодну пору року для обігріву приміщень обігрівачами, зменшити втрати від захворюваності працівників. Такі роботи здійснюються власними силами ТОВ «Рембудзв'язок», а витрати відображаються на відповідних облікових рахунках по К-т 91-94. Витрати на придбання кондиціонерів, що включають вартість покупки з врахуванням доставки і установки, як придбання електрообладнання, накопичується по Д-т 15 рахунку з подальшим віднесенням після установа на збільшення його початкової вартості: Д-т 10 К-т 15.

ТОВ «Рембудзв'язок» несе певні витрати на забезпечення нормальних умов праці і виробничої санітарії. Слід розрахувати витрати ТОВ «Рембудзв'язок» на штучне освітлення. У всіх адміністративно-побутових приміщеннях підприємства було встановлено 46 економних електроламп. Вартість однієї електролампи за ціною придбання – 84 грн. Вартість електроенергії для підприємств в 2020 році – 1,9418 грн/кВт-год з врахуванням тарифу на доставку електр енергії.

Визначаємо світлову віддачу:

$$46 \times 20 \text{ (В-т)} \times 8 \text{ (год.)} \times 267 \text{ (днів)} = 1\,965\,120 \text{ кВт};$$

Вартість електроламп становить:

$$46 \times 84 = 3\,864 \text{ грн.}$$

Витрати електроенергії для ТОВ «Рембудзв'язок» становили:

$$1\,965\,120 \times 1,9328 = 3\,798\,184 \text{ грн.}$$

Загальні річні витрати ТОВ «Рембудзв'язок» на електроенергію становили:

$$3\,798\,184 + 3\,864 = 3\,802\,047 \text{ грн.}$$

Відносно питної води для працівників, то можна сказати про відстань в 68 метрів яку повинен подолати працівник від свого робочого місця до місця зосередження питної води. Для розрахунку витрачання технічної води для санітарно-побутових потреб, ми беремо в основу норму витрачання в 25 л на одного працівника. Вартість води у 2020 році для ТОВ «Рембудзв'язок» становила 24,3 грн. Як ми вже говорили, чисельність працівників підприємства у 2020 році становила 21 особа, при цьому адміністративного персоналу – 4 особи, виробничо-технічного персоналу – 17 осіб.

Витрати води для забезпечення виробничо-технічного персоналу становлять:

$$17 \times 267 \times 25 / 1000 \times 24,3 = 113\,475 / 24\,300 = 2757,44 \text{ грн.};$$

Витрати для забезпечення водою адміністративного персоналу ТОВ «Рембудзв'язок» становили:

$$4 \times 267 \times 10 / 1000 \times 24,3 = 259,53 \text{ грн.}$$

Отже, загальні витрати ТОВ «Рембудзв'язок» на водовикористання становили:

$$2757,44 + 259,53 = 3\,016,96 \text{ грн.}$$

Також на інші санітарно-гігієнічні заходи ТОВ «Рембудзв'язок» здійснив деякі витрати, а саме, підприємством було придбано та використано у господарських цілях:

- мило господарське: 45 штук x 5,3 грн = 238,5 грн.;
- порошок: 3 кг x 27 грн = 81 грн;
- антисептик для рук: 3 шт. x 325 грн. = 975 грн;
- засіб для дезінфекції всіх поверхонь, концентрат, Дез – 1, 2 кг:
 $2 \text{ кг} \times 155 \text{ грн} = 310 \text{ грн.};$
- засіб для відбілювання, дезінфекції та прибирання, 5 л, хлору 15-30%:
 $5 \text{ л} \times 56 \text{ грн.} = 280 \text{ грн.};$
- рукавиці робочі: 150 пар x 13 грн = 1950 грн;
- пакети для сміття:
 $60 \text{ упак.} \times 13 \text{ грн.} = 780 \text{ грн.}$

Таким чином, в загальній сумі витрати на санітарно-гігієнічні заходи ТОВ «Рембудзв'язок» становили 7 631,46 грн:

$$3\,016,96 + 238,5 + 81 + 975 + 310 + 280 + 1950 + 780 = 7\,631,46 \text{ грн.}$$

З метою забезпечення протипожежного захисту, будівлі приміщень були оснащені вогнегасниками, а саме, було придбано 6 вогнегасників, заправка кожного з них в 2020 році коштує 244 грн. Таким чином, на заправку всіх 6 вогнегасників витрачено:

$$6 \times 244 = 1\,464 \text{ грн.}$$

Отже, витрати ТОВ «Рембудзв'язок» на пожежогасіння становили 1 464 грн.

ВИСНОВКИ

Згідно до вимог, що висуваються до надання фінансової звітності, найважливішою інформацією, що дає характеристику фінансовому стану господарюючого суб'єкту, є інформація про його зобов'язання перед іншими юридичними і фізичними особами. Одночасно, незважаючи на те, що на багаторічне реформування облікових систем в Україні, в методиці і організації найважливіших об'єктів бухгалтерського обліку - зобов'язань господарюючих суб'єктів зберігаються все ж таки суттєві прогалини і проблеми.

До даного моменту в системі вітчизняних бухгалтерських стандартів не існує єдиного термінологічного простору в сфері питань обліку зобов'язань, в жодному бухгалтерському положенні не представлено визначення поняття «зобов'язання господарюючого суб'єкта», відсутнє чітке розмежування таких категорій, як: «зобов'язання» і «заборгованість», відсутня єдина класифікація різних видів зобов'язань. Це свідчить про негайну необхідність розробки єдиних концептуальних засад бухгалтерського обліку зобов'язань господарюючих суб'єктів в межах загальної теорії бухгалтерського обліку. Також зберігаються проблеми в методиці бухгалтерського обліку окремих видів зобов'язань: правилах їх визнання, методиці їх оцінки і обліку, вимогах щодо відображення в обліку і звітності.

Багаторічні дослідження вчених показали, що в системі української нормативно-правової бази з бухгалтерського обліку на сьогодні відсутні положення, присвячені питанням обліку таких значущих видів зобов'язань, як фінансові зобов'язання і зобов'язання по оплаті праці. В результаті маємо ситуацію, коли найважливіші питання визнання, оцінки, відображення в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності залишаються досі неврегульованими. Незважаючи на наявність вітчизняного стандарту 11, питання обліку податкових, оціночних і умовних зобов'язань, низка питань

визнання первісної і наступних оцінок таких зобов'язань залишаються невирішеними.

В першому розділі випускної роботи, було висвітлено економічну сутність категорії «зобов'язання», теоретичні аспекти бухгалтерського обліку і аналізу зобов'язань. В цьому ж розділі описано термінологічний простір в сфері бухгалтерського обліку і економічного аналізу зобов'язань, який включає нормативно-правові, наукові визначення поняття «зобов'язання», дискусійні моменти, рекомендації вчених щодо впорядкування співвідношення категорій «зобов'язання», «заборгованість», «дебіторська заборгованість», «кредиторська заборгованість», а також наші висновки з дискусійних питань.

В другому розділі кваліфікаційної роботи було розглянуто виробничо-економічні особливості та проведено аналіз фінансового стану ТОВ «Рембудзв'язок». З'ясовано, що ТОВ «Рембудзв'язок» є спеціалізованим будівельним підприємством, яке здійснює діяльність, пов'язану з будівництвом розподільчих інженерних об'єктів, розробкою гравійних і піщаних кар'єрів, видобутком глини та каоліну; виробництва інших виробів з бетону, будівельного гіпсу і цементу; основних технічних процесів машинобудування;

- підприємство є активним учасником тендерів. За останній період воно виграло 5 тендерів на загальну суму 266649,92 грн.;
- значення більшості розрахованих показників майнового, фінансового стану, ділової активності, платоспроможності, фінансової стійкості характеризують позитивно господарську діяльність ТОВ «Рембудзв'язок», проте слід звернути увагу і покращити показник швидкої ліквідності, маневреності робочого капіталу, деяких показників рентабельності.

В третьому розділі ми дослідили стан бухгалтерського обліку зобов'язань ТОВ «Рембудзв'язок» та провели їх аналіз.

Щодо облікової політики ТОВ «Рембудзв'язок» відносно зобов'язань, було виявлено відсутність пунктів, які встановлюють і регулюють оцінку зобов'язань, види забезпечень, які створюються на підприємстві і порядок їх розрахунку; аналітичні рахунки робочого плану рахунків, на яких будуть обліковуватися різні види забезпечень і зобов'язань; конкретизацію переліку зобов'язань, що відносяться до інших довгострокових та поточних зобов'язань; перелік та оцінка непередбачених зобов'язань.

Аналіз зобов'язань ТОВ «Рембудзв'язок» в динаміці показав, що підприємство має певну мінімальну суму кредиторської заборгованості, якою користується переважно на постійній основі, а саме – постійними пасивами. На досліджуваному підприємстві сума стійких пасивів становить 321,5 тис. грн., що при дотриманні принципу безперервності з метою аналізу фінансової стійкості дало б змогу умовно збільшити суму власних джерел утворення у 2020 році на 10,3%.

Отже, провівши аналіз зобов'язань ТОВ «Рембудзв'язок», ми з'ясували, що залучення позичкового капіталу надає підприємству додаткових можливостей і дозволяє певним чином покращити його фінансовий стан. Однак, неефективне використання позичкового капіталу, значна плата за користування кредитами, заморожування на тривалий період коштів в обороті може вплинути зворотнім чином, а саме – зменшити платоспроможність будівельного підприємства і навіть призвести його до банкрутства. Також, практикою доведено, що оптимальне співвідношення власного капіталу та зобов'язань визначити неможливо, оскільки воно залежить від різних багатьох факторів, які, в свою чергу, по-різному впливають на кожне окреме підприємство.

В четвертому розділі висвітлені основні моменти організації охорони праці на ТОВ «Рембудзв'язок». З'ясовано, що:

- ТОВ «Рембудзв'язок» несе витрати на утеплення стін, вікон, дверей, підлог, кондиціонування, з одного боку визнані витратами на покращення будівель, оскільки такі витрати дозволяють зекономити

на електроенергії, яка використовується в холодну пору року для обігріву приміщень обігрівачами, зменшити втрати від захворюваності працівників.

- ТОВ «Рембудзв'язок» несе певні витрати на забезпечення нормальних умов праці і виробничої санітарії, працівники підприємства забезпечені питною і технічною водою, засобами дезінфекції, спецодягом, засобами індивідуального і колективного захисту, періодично проходять медичний огляд.

В загальній сумі витрати на санітарно-гігієнічні заходи ТОВ «Рембудзв'язок» становили 7 631, 46 грн.; на пожежогасіння -1 464 грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сопко В. В. Бухгалтерський облік капіталу підприємства (власності, пасивів): [Навчальний посібник] / В. В. Сопко. – К.: Центр Навчальної Літератури, 2006. – 312 с.
2. Дьячков М. Ф. Анализ хозяйственной деятельности в строительстве: учебник для вузов/ М. Ф. Дьячков. – Москва : Финансы, 1976. – 240 с.
3. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України : підручник. – К. : А.С.К., 2010. – 784 с.
4. Кузьминський А. М., Кузьминський Ю. А. Теорія бухгалтерського обліку : Підручник для вузів. – К : Все про бухгалтерський облік, 1999 – 288с.
5. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб.; 3-є вид. перероб. та доп. К. : Знання, 2007. – 668 с.
6. Алексеєнко Л. М. Управління структурою капіталу підприємства / Л. М. Алексеєнко, Д. М. Любінецький // Наука й економіка. – 2011. - № 2 (22). – С. 132-136.
7. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної ради України. 2003 р., №№ 40-44, ст. 356.
8. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07. 1999 р. № 996 – XIV (зі змінами і доповненнями).
9. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31. 01. 2000 р. № 20 зі змінами і доповненнями.

11. Дяків Р. С. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера : книга / Р. С. Дяків, А. В. Бохан і інші. – Київ. - Міжнародна економічна фундація. – 2000. – 704с.
12. Мочерний С. В. Основи економічної теорії: Навчальний посібник. – Київ: Знання, 2000. – 601 с.
13. Сломан Дж. Экономика : экспресс-курс / Дж. Сломан, М. Сатклифф. – 5-е изд. – СПб. : Питер, 2005 р. – 832 с.
14. Петрук О. М. Бухгалтерський облік договірних зобов'язань і прав: навч. пос. Житомир: ЖІТІ, 2009. 186 с.
15. Крупка Я. Д. Облік у будівництві : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. Я. Микитюк. – К. : Знання, 2008 р. – 631 с.
16. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні забезпечення та умовні активи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_051#Text
17. ЗПБО США (US GAAP) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.fasb.org/home>
18. Бутинець Ф. Ф. Організація бухгалтерського обліку. / Ф. Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, М.С. Шулепова – Житомир: ПП «Рута», 2005 р. – 576 с.
19. Бутинець Т. А. Бухгалтерський облік: навчальний посібник для вузів спеціальності 7.050201 «Менеджмент організацій» та 7.050107 «Економіка підприємств» / Т.А. Бутинець, Л.В.Чижевська, С.Л. Береза; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир : ЖІТІ, 2000. – 672 с.
20. Велш Г.А. Основи фінансового обліку / Г.А. Велш, Д.Г. Шорт.; [пер. з англ. О. Мінін та О. Ткач]. – К. : Основи, 1997. – 943 с.
21. Нидлз Б. Принципы бухгалтерского учета / Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Колдуелл.; [пер. з англ. Я.В. Соколова]. – 2-е изд. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 496 с.

22. Стоун Д. Бухгалтерский учет и финансовый анализ / Д. Стоун, К. Хитчинг.; [пер. з англ. Ю.А. Огибин, Г.Ю. Огибин]. – М.: Сирин, 1998. – 302 с.
23. Палий В.Ф. Финансовый учет : Учеб. пособие / В.Ф. Палий, В.В. Палий. – М., 1998. – Ч. 2. – 347 с.
24. Пушкар М.С. Фінансовий облік : Підручник / М.С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш, 2002. – 578 с.
25. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія / С. Ф. Голов. – К.: МІМ; Центр учбової літератури, 2007. – 522 с.
26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок та зміни у фінансових звітах» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://oblik.press/p-s-bo-6-vypravlennia-pomylok-i-zminy-u-finansovykh-zvitakh/>
27. Должанська М. І. Бухгалтерський облік в Україні з використанням П(с)БО : Навчальний посібник / М.І. Должанська, А.М. Должанська. – Л. : Львівський банківський інститут НБУ, 2003. – 491 с.
28. Чебанова Н. В. Бухгалтерський фінансовий облік : посіб. / Н.В. Чебанова, Ю.А. Василенко. - Київ : Видавничий центр «Академія», 2002. - 672 с.
29. Грачова Р. Е. Енциклопедія бухгалтерського обліку / Р.Е. Грачова. – К.: «Галицькі контракти», 2004. – 832 с.
30. Кононенко О.В. Аналіз фінансової звітності: навч. посіб. / О.В. Кононенко. – Х. : Фактор, 2005. – 156 с.
31. Сахарцева І.І. Основи складання бухгалтерської звітності за вимогами національних стандартів України : навч. посіб. / І.І. Сахарцева. – К. : Кондор, 2003. – 614 с.
32. Кужельний М. В. Організація облку : Підручник / М.В. Кужельний, С.О. Левицька. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

33. Калюга Є.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління : монографія / Є.В. Калюга. – К. : Ельга ; Ніка-Центр, 2002. – 360 с.
34. Гольцберг М. А. Бухгалтерский анализ /М.А. Гольцберг, Л.М. Хасан-Бек. – Киев : Торгово-издательское бюро, 1993. – 428 с.
35. Коваленко А. М. Фінансова звітність і аналіз фінансового стану / А.М. Коваленко. – Дніпропетровськ : ВКК «Баланс-Клуб», 2007. – 240 с.
36. Білик М.Д. Фінансовий аналіз : Навчальний посібник / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М.Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. – К. : КНЕУ, 2005. – 592 с.
37. Головка В.І. Фінансово-економічна діяльність підприємства : контроль, аналіз та безпека. – К. : ЦНЛ. – 2006. – 448 с.
38. Литвин Б.М. Фінансовий аналіз : Навчальний посібник. / Б.М. Литвин, М.В. Стельмах. – К. : «Хай-Тек-Прес», 2008. – 336 с.
39. Жарыгласова Б.Т. Анализ финансовой отчетности: Учебное пособие /Б.Т. Жарыгласова. – Изд-во КноРус, 2008. – 304 с.
40. Омецінська І.Я. Облік і аналіз зобов'язань будівельних підприємств : методика та організація : дисертація на здобуття наукового ступеня к.е.н. / І.Я. Омецінська : Тернопіль – Тернопільський Національний Економічний університет, 2008. – 180 с.
41. Гавриленко Н. В. Проблеми застосування методів визначення справедливої вартості активів і зобов'язань / Збірник наукових праць «Проблеми системного підходу в економіці /Н. В Гавриленко, ОВ Грищенко – Національний авіаційний університет, 2017. - № 3 (57). - С.168-173.
42. Grinko A., Havrylenko N. Organization of a Strategic Management Accounting in an Innovative Economy/ A. Grinko, N. Havrylenko, T. Kostash, M. Plekan, S. Breus//Organization of a Strategic Management Accounting in an Innovative Economy.- Vol: 24.- Issue: 5.-2020.

43. Гавриленко Н. В. Податкові витрати та контроль за їх станом в системі обліково-податкового інформаційного простору /Н.В. Гавриленко, О.В. Грищенко/ Електронне наукове видання Глобальні та національні проблеми економіки Миколаївський Національний університет імені В.О. Сухомлинського. - № 14, 2016 - С. 9.
44. Гавриленко Н. В. Оцінка результативності управлінського обліку, аналізу та контролю витрат / Н.В. Гавриленко, О.В. Грищенко, Н.О. Козіцька /Accounting, analysis and audit activities of the enterprises: problems, trends, prospects, 2016. - 18-27 с.
45. Гавриленко Н. В., Грищенко О. В. Постановка обліку на вітчизняних малих і середніх підприємствах: організаційно-управлінський аспект / Н.В. Гавриленко, О.В. Грищенко/ Development strategy of science and education: Collection of scientific articles. - Fidelite editions, Namur, Belgique, 2017. - 179-182 с.
46. Гавриленко Н. В., Павловська Н. І. Відображення впливу інфляції в управлінському обліковому процесі / Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції. Одеса : ОНЕУ, 2020. - 58-60 с.
47. Козіцька Н., Гавриленко Н. Management Accounting and Internal Economic Monitoring of Production Processes / Cambridge Journal of Education and Science. - No.2. (14). - 321-328 с.
48. Гавриленко Н. В. Актуальні проблеми обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю / Матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми обліково - аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю». – 2013. - 157-159 с.
49. Кулініч Т., Шепель І., Гавриленко Н. Розвиток управлінського обліку на основі ризик-орієнтованого підходу / Економічний аналіз, 2021. - № 1 (31). – 17-24 с.

50. Гавриленко НВ, Швед В. Податково-облікові ризики витрат на маркетинг. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції "Сучасний маркетинг: стратегічне управління та інноваційний розвиток": до 90-річчя заснування ХНТУСГ, 15 жовтня 2020 р. Харків: ХНТУСГ, 2020. С. 53-56

ДОДАТОК А

Виявлені недоліки з бухгалтерського обліку та економічного аналізу зобов'язань на ТОВ «РЕМБУДЗВ'ЯЗОК»

Оскільки позики є оплатними і ТОВ «Рембудзв'язок» сплачує за ними відсотки, то для відображення інформації щодо витрат за відсотками здійснюється з використанням 951 субрахунку «Відсотки за кредит». Проте, для спрощення облікових робіт і покращення аналітичності обліку, нашому підприємству доцільним було б відкрити до 951 субрахунку аналітичні рахунки:

- 9511 «Відсотки за користування довгостроковими банківськими кредитами»;
- 9512 «Відсотки за користування середньостроковими банківськими кредитами»;
- 9513 «Відсотки за користування короткостроковими банківськими кредитами».

Через те, що овердрафт є відносно новим для ТОВ «Рембудзв'язок», то на підприємстві виникають деякі проблеми, які витікають з необхідності відображення його в обліку. При наданні фінансово-кредитною установою овердрафту досліджуваному підприємству, то в останнього спостерігається виникнення від'ємного залишку на поточному рахунку, а це є не логічним. Таку операцію надання овердрафту бухгалтер ТОВ «Рембудзв'язок» відображає таким чином:

Д-т 371, 63 К-т 31;

Д-т 371, 63 К-т 60

Проведення складаються на ту суму коштів, яку прокредитувала фінансово-кредитна установа. Однак, спостерігається виникнення проблемної ситуації, коли не відомо суму коштів, яка має надійти на поточний рахунок до кінця дня. Може статися таке, що ця сума перекриє суму наданого кредиту. В зв'язку з цим вважаємо доцільним відображати протягом звітного місяця від'ємне значення на рахунку 31 «Рахунки в банках» на суму овердрафту в межах використаного ліміту. Одночасно, на дату балансу від'ємну суму слід прирівнювати до нуля, поряд з цим збільшивши суму зобов'язання за короткостроковими кредитами і супроводжувати це складанням запису:

Д-т 31 К-т 60.

Детально ознайомившись з структурою обумовлених первинних облікових документів, ми виявили певні недоліки, які пов'язані з деякою невідповідністю вимогам П(с)БО 18. Ми вважаємо, що в Акті приймання виконаних підрядних робіт, а саме в першому розділі «Разом прямі витрати», слід виділити окремий рядок для відображення вартості робіт, виконаних ТОВ «Рембудзв'язок», як субпідрядником. Це призведе до узгодження форми акту і ст. 13 П(с)БО 18, і одночасно статті 2 третього розділу Методичних рекомендацій з формування собівартості будівельно-монтажних робіт. Одночасно ця інформація дозволить замовнику отримувати достовірні оперативні дані щодо обсягів робіт, виконаних субпідрядними організаціями в загальній вартості будівельно-монтажних робіт.

Провівши аналіз зобов'язань ТОВ «Рембудзв'язок», ми з'ясували, що залучення позичкового капіталу надає підприємству додаткових можливостей і дозволяє певним чином покращити його фінансовий стан. Однак, неефективне використання позичкового капіталу, значна плата за користування кредитами, заморожування на тривалий період коштів в обороті може вплинути зворотнім чином, а саме – зменшити платоспроможність будівельного підприємства і навіть призвести його до банкрутства.

ДОДАТОК Б

Таблиця 2.2

Основні показники майнового стану ТОВ «Рембудзв'язок» за 2019-2020 роки

Показник	Методика визначення показника	2019 рік	2020 рік	Відхилення (+/-)
1 Частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах, у %	<u>Ф№1, р. 1101+ р.1102</u> Ф№1, р.1195	0,24	0,35	+0,11
2 Частка основних засобів у активах, у %	<u>Ф№1, р. 1011</u> Ф№1, р.1300	0,55	0,46	-0,9
3 Коефіцієнт зносу основних засобів, у %	<u>Ф.№1 ряд.1012</u> Ф№1 ряд.1011	0,23	0,28	+0,05
4. Коефіцієнт оновлення основних засобів, у %	Ф№1(рядок 1011п.р-ряд1011поп.рік)/ряд 1011 за поточний рік	0,10	0,14	+0,04
Коефіцієнт мобільності активів, у %	<u>Ф№1, р. 1195+р.1200/ф.№1,р.1095</u>	0,73	1,26	+0,53

Таблиця 2.6

Показники ліквідності (платоспроможності) ТОВ “Рембудзв’язок”
за 2019 -2020 роки

Показник	Методика розрахунку показника	2019 рік	2020 рік	Відхилення (+/-)
1. Коефіцієнт покриття або поточної ліквідності	Ф№1 р.1195/ф№1 р.1695	3,74	3,92	+0,18
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	<u>Ф.№1</u> <u>120+1125+1135+1140+1145+1155+1160+1165+1190)</u> <u>Ф.№1 р.1695</u>	3,74	2,81	-0,93
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	<u>Ф№1 р(1160+1165)</u> Ф№1 р.1695	0,14	0,11	-0,03

4. Співвідношення короткострокової дебіторської і кредиторської заборгованості	$\frac{\text{Ф.№1 ряд}(1120+1125+1130+1135+1140+1145+115)}{\text{Ф.№1 ряд.}(1605+1615+1635+1620+1650+1630+1640+1645)}$	4,93	4,04	-0,89
--	--	------	------	-------

Таблиця 2.3

Показники ділової активності (оборотності капіталу, активів)

ТОВ "Рембудзв'язок" за 2019-2020 роки

Показник	Методика визначення показника	2019 рік	2020 рік	Відхилення (+/-)
1 Оборотність активів, обороти	$\frac{\text{Ряд. 2000 Ф.№2}}{(\text{Ряд.1300(гр3 Ф.№1)}+\text{ряд.1300(гр.4Ф.№1)})/2}$	0,73	1,08	+0,35
2 Фондовіддача, грн.	$\frac{\text{Ф.№2 р. 2000}}{\text{Ф.№1 р.1010}}$	1,33	2,34	+1,01
3 Коефіцієнт оборотності обігових коштів, обороти	$\frac{\text{Ф.№2 ряд. 2000}}{\text{Ф.№1 ряд.1300}}$	1,61	2,03	+0,42
4 Період одного обороту обігових коштів, днів	$\frac{360}{\text{Ко}}$	223	177	-46
5 Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	$\frac{\text{Ф.№2 ряд.2050+ряд.2130+р.2150}}{\text{Ф.№1 ряд.1100}}$	2,5	2,25	-0,25
6 Період одного обороту запасів, днів	$\frac{360}{\text{Ко.з.}}$	144	160	+16
7 Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти	$\frac{\text{Ряд. 2000 Ф.№2}}{(\text{Ряд.1300гр3 Ф.№1}+\text{ряд.1300 гр4 Ф.№1})/2}$	70	75	+5
8 Період погашення дебіторської заборгованості, днів	$\frac{360}{\text{Кд.з.}}$	5	4,8	-0,2

9 Період погашення кредиторської заборгованості, днів	<u>360</u> Ккз	59	47	-12
10 Коефіцієнт оборотності власного капіталу, обороти	<u>Ряд.2000 Ф№2</u> (Ряд.1495гр3ф№1+ряд.1495гр4ф№1)/2	0,89	1,32	+0,43

ДОДАТОК В

Динаміка зміни та частка елементів залученого капіталу в ТОВ «Рембудзв'язок» в 2020 році

Складові залученого капіталу	На початок 2020 р.		На кінець 2020 р.		Відхилення			Питома вага у валюті балансу, у %	
	Сума, тис. грн	Питома вага, у %	Сума, тис. грн	Питома вага, у %	Абсолютне, тис. грн	Відносне, %	Пунктів структури	На початок періоду	На кінець періоду
Довгострокові зобов'язання									
Довгострокові кредити банків	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Довгострокові фінансові зобов'язання	53	2,2	53	1,69	0	0	-0,51	0,39	0,31
Відстрочені податкові зобов'язання	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	150	6,24	-	-	-150	-	-6,24	1,11	-
Короткострокові зобов'язання									
Короткострокові кредити банків	347,2	14,4	552,3	17,7	+205,1	59,07	+3,3	2,58	3,27
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Векселі видані	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	604	25,1	321,5	10,3	-282,5	-46,7	-14,8	4,5	1,9
Поточні зобов'язання за розрахунками									
З одержаних авансів	1000	41,63	2094	67,05	+1094	+109,4	+25,42	7,4	12,4
З бюджетом	39,3	1,63	27,4	0,87	-11,9	-30,3	-0,76	0,29	0,16
З позабюджетних платежів	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Зі страхування	80,2	3,34	52,3	1,67	-27,9	-34,8	-1,67	0,59	0,31
З оплати праці	122,8	5,1	78,3	5,11	-44,5	-36,2	+0,01	0,91	0,46
З учасниками	-	-	-	-	-	-	-	-	-
З внутрішніх розрахунків	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Зобов'язання, пов'язані з НА і групами вибуття, утримуваними для продажу	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	5,5	0,23	22,2	0,71	+16,7	+303,6	0,48	0,04	0,13

Усього залученого капіталу	2402	100	3123	100	+721	30	x	17,9	18,5
Валюта балансу	13413	x	16870	x	x	x	x	x	x

ДОДАТОК Г

Загальний стан пасивів ТОВ «Рембудзв'язок» (співвідношення власного і залученого капіталу) за 2020 рік

Показник	Абсолютні величини, тис. грн		Частка у загальній величині пасивів, у %		Зміни	
	На початок року	На кінець року	На початок року	На кінець року	Абсолютних величин, тис. грн	Відносних величин, %
Реальний власний капітал	11011	13747	82,1	81,4	+2736	24,8
Залучений капітал	2402	3123	17,9	18,6	+721	30
Разом	13413	16870	100	100	+3457	25,7
Коефіцієнт автономії	0,82	0,82	X	X	X	X
Коефіцієнт фінансової залежності	1,22	1,22	X	X	X	X

Таблиця 3.4

Аналіз поточної заборгованості ТОВ «Рембудзв'язок» у 2019-2020 рр.

Показники	2019	2020
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	6,1	7,6
Тривалість обороту кредиторської заборгованості, днів	59	47
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	70	75
Тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів	5	4,8
Співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованостей	0,087	0,101